Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 2 (16225) | 1983 оной январиин 4, вторник | Сэн 3 мүнгэн.

ЖЭЛЭЙ ЭХИНЬЭЭ— ЖЭГДЭЭР, ЭДЭБХИТЭЙГЭЭР!

...үрэл совет оромнай түсэбтэ арбан нэгэдэхи табан ...лэй гурбадахи жэл угтаба. Арад зоной хэһэн ажал ...ашагүй ехэ, амжалтанууднай хүн бүхэнэй сэдьхэлдэ ...орхол түрүүлнэ. Үнгэрэгшэ жэлэй эсэстэ бүхы дэл...и түрүү үзэлтэй хүнүүд Совет Социалис Республика...дай Союзай байгуулагдаһаар жаран жэлэй ойн бая...е үргэнөөр тэмдэглэбэ. Совет араднай энэ түүхэтэ үдэ...е шэн зоригто ажалай, политическэ үндэр дэбжэлтын ...ондо угтажа, гаталһан замайнгаа дүнгүүдые согсолоо. ...артиин дотоодын болон гадаадын политикые шууд ...э дэмжэдэг, тэрэнэй хараалһан зорилгонуудые бэе...үлхын түлөө хүсэ шадалаа гамнангүй тэмсэдэг байһа... арад зомнай үшөө дахин гэршэлбэ. Партиин XXVI ...эдын, КПСС-эй ЦК-гай шиидхэбэринүүдээр зэбсэг...хэй ажалшаднай эрхим дүнгүүдые туйлажа, Эхэ оро...нгоо ойн баярые угтаа. Олон тоото шэнэ промышлен... предприятинууд ашаглалгада оруулагдаа. СССР-эй ...э хоолой программые бэелүүлхэ хүдэлмэри үргэнөөр ...улагдажа эхилэнхэй. Хүн зоной һуудал байдал улам ...жаруулха, соёлой хэмжээе дээшэлүүлхэ талаар пар...н хараалһан хэмжээнүүд хэлбэришэгүйгөөр бэелүү...дэнэ.

...үсэбтэ табан жэлэй түрүүшын хоёр жэлэй дүнгүүд ...энэй үмэнэ саашадаа дабшалтын шэнэ зорилгонуудые ...ина.

— КПСС-эй ЦК-ай ноябриин (1982 он) Пленумэй, ...СР-эй Верховно Соведэй долоодохи сессиин шиидхэ...инүүдые совет хүнүүд табан жэлэй даабаринуудые ...үүлхэ талаар ажал ябуулгын дайшалхы программа ...ээр хүлеэн абаа. Совет хүн бүхэнһөө эршэтэ габша...гаар ажаллахые, эмхидхэл һайнтай, шанга журамтай ...ха тухай эрилтэнүүд урдамнай табигдана. Бидэ тэ...ние бэелүүлжэ шадахабди, — гээд КПСС-эй Цент...ьна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Прези...иумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй совет арадта ...

[illegible]

...Партиин ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленумэй, СССР-... болон РСФСР-эй Верховно Соведүүдэй сессинүүдэй ...шиидхэбэринүүдтэ үндэһэлэн, манай республикын ара...д ажахын хүгжэлтын тодорхой түсэб табигданхай. ...дна КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Сове...й 1981 оной январиин 9-дэ баталан абаһан «1981—85 онуудта болон 1990 он хүрэтэрхи үедэ Буряадай ...ССР-эй үйлэдбэриин хүсэнүүдые саашадань хүгжөөхэ ...хай» тогтоол саашадаа бэелүүлэгдэхэ юм.

Байгша ондо гүрэндэ худалдагдадаг продукци үйлэд...рилгэ нёдондонойхиһоо 7,3 процентээр ехэ болохо, про...мышленна предприятинууд үйлэдбэрилэн гаргадаг про...дукциингаа хэмжээе эрид дээшэлүүлхээр хараалаа. 600 ...миллион түхэригтэ капитальна барилга хэгдэхэ, гадна 382 ...мянган дүрбэлжэн метр гэр байра ашаглалгада үгтэхөөр ...хараалагдаа. Хүдөөгэй ажалшадай үмэнэ мүн лэ харюу...сагатай зорилгонууд табигданхай. Колхозууд болон сов...хозууд продукци үйлэдбэрилгээ байгша ондо 31 про...центээр дээшэлүүлхэ юм. Ороһо таряа, хартаабха, овощ ...он малай тэжээл бүри ехээр ургуулжа хуряаһанай ...аар мал ажалай продукци үйлэдбэрилгэ дээшэлхэ.

Республикымнай ажалай олонхи коллективүүд үндэр ...ээсэтэйгээр, жэгдэ һайнаар хүдэлдэг. Үйлэдбэриеэ саг ...онь шэнэлэн һэльбэхэ, эрдэм техникын шэнэ туйлалта...удые ажал хүдэлмэридөө ашаглаха, түрүүшүүлэй дүй ...ршэл үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, ажалаа зүбөөр эрхилхэ ...удалнуудта саг үргэлжэ анхарал хандуулдаг коллек...тивүүд мүрысөөндэ илажа гарадаг. Имагтал нимэ коллек...тивүүд үнгэрэгшэ жэлдэ СССР-эй байгуулагдаһаар 60 ...лэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ илажа, ...ПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ...ЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай, мүн РСФСР-эй Ми...нистрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй Улаан тугуудаар ...агнагдаа. Тэдэнэй дүй дүршэлые бүгэдын шадабари бол...о һаа, ажалнай амжалтатай байхал.

Мүнөө жэлдэ манай республикын байгуулагдаһаар 60 ...л гүйсэхэнь. Буряад оронойһмнай түүхын энэ алдарта ...н баярые ажалай шэнэ илалтануудаар угтаха гээшэ ...дэ бүгэдын нэрэ хүндын хэрэг мүн. Энэ ойн баярай ...ндэлэлдэ социалис мүрысөө үргэн дэлисэтэйгээр дэл...рүүлжэ, хараалагдаһан түсэбүүдээ, социалис уялгануу...а дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ партийна, проф...юзай, комсомолой организацинууд эмхидхэлэй, ойлгуу...лжын ехэ хүдэлмэри ябуулха зэргэтэй.

...аяхан Москвагай түрүү предприятинууд ажалай ба ...лэдбэриин журамые саашадань бэхижүүлхэ талаар үүс...л гаргаа. Тэдэнэр нүхэр Ю. В. Андроповой партиин ...К-гай ноябриин (1982 он) Пленум дээрэ хэлэһэн үгэ ...охи «Партийна, гүрэнэй ба ажалай журамые эбдэһэн ...н бүхы ябадалнуудые зайсуулхын түлөө эрид тэмсэхэ ...хала» гэһэн заабарине һайшаан дэмжэжэ, ороной бү...ы ажалшадта журам шангадхаха уриалтайгаар хандаа. ...э үүсхэл-уриалыень манай республикын ажалшад бү...и дэмжэжэ байһанаа мэдүүлнэ.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлэй түсэбүү...ые бэелүүлгээр урагшаа дабшалтадамнай үшөө нэгэ до...оун алхам хэгдэхэ, ажабайдалнай бүришье баян дэл...р болохо, дэлхэй дээрэхи амгалан тайбан байдал сахи...а хэрэгтэ хүн бүхэн шэн зоригто ажалаараа өөрынгөө ...убита оруулха аргатайл.

Инмэ үндэр харюусалга, үүргэеэ мэдэржэ, хүн бүхэн ...ндэр бүтээсэтэйгээр ажаллаг лэ!

КПСС-эй ЦК-гай ПОЛИТБЮРОДО

СССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ хабаадаһан гадаадын оронуудай хэдэ хэдэн делегацинуудай толгойлогшонортой совет хүтэлбэрилэгшэдэй хэһэн хөөрэлдөөнүүд тухай мэдээсэлые КПСС-эй ЦК-гай Политбюро заседани дээрээ шагнаба.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, агропромышленна комплексын асуудалнуудаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Президиумэй комиссиин түрүүлэгшэ З. Н. Нуриев хабарай тарилгада бэлэдхэлэй ямараар ябажа байһан тухай заседани дээрэ элидхээ. Агропромышленна комплексдо ородог министерство болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд тус тустаа тарилгада бэлдэхэ бүхы асуудалнуудые амжалтатайгаар шиидхэхын түлөө харюусалгатай гээд КПСС-эй ЦК-гай Политбюро заагаа, энэ хэрэгтэ бии байгаа дутагдалнуудые усадхаха талаар шухала хэмжээнүүдые абахыень дурадхаа.

Колхознигуудай,совхозуудай хүдэлмэришэдэй, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй дунда политическэ болон эмхидхэлэй хүдэлмэрине шангадхаха, хабарай тарилгын хүдэлмэридэ саг болзортонь ба һайнаар бэлдэлгые хангаха талаар шухала хэмжээнүүдые абахыень союзна республикануудай Компартинуудай ЦК-нуудта, партиин крайкомууд болон обкомуудта КПСС-эй ЦК-гай Политбюро даалгаһан байна. 1983 оной хабарай тарилгын хүдэлмэрине тон богони болзорто эрхим шанартайгаар үнгэргэхын тула хүдөө ажахын, агропромышленна комплексын бусад һалбаринуудай хүдэлмэрилэгшэд һайнаар бэлдэхэ бээз гэжэ найдажа байһанаа КПСС-эй ЦК-гай Политбюро мэдүүлээ.

Азиин болон Африкын зарим оронуудтай экономическа, эрдэм техникын болон соёлой талаар харилсаа холбоое үргэдхэлгэтэй холбоотой хэдэ хэдэн асуудалнуудые КПСС-эй ЦК-гай Политбюро хаража үзөөд, министерствэнүүд болон албан зургаануудта хэрэгтэй даалгабари үгэһэн байна.

ҮНЭН ЗҮРХЭНЭЙ БАЯР БАЯСХАЛАН

СССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойтой дашарамдуулан, союзна болон автономито республикануудһаа, хизаарнууд ба областьнуудһаа, автономито округуудһаа, городууд болон районуудһаа, промышленна предприятинууд ба нэгэдэлнүүдэй коллективүүдһээ, колхоз, совхозуудһаа, барилгануудһаа, эрдэм наукын болон соёлой эмхи зургаануудһаа, сэрэгэй частьнуудһаа, Советскэ Союзай ажалшадһаа, Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ ажалай олон тоото элидхэлнүүд, амаршалганууд ороһон байна.

Революционно туйлалтануудай, хүгжэлтэ түгэс социалис общество, нийтэ нэгэн хүсэн түгэс ССР Союзые байгуулха талаар совет арадай туйлаһан амжалтануудай түлөө омогорхолой мэдэрэлэй үгэнүүд амаршалганууд доторнь бии.

КПСС-эй болон Совет гүрэнэй дотоодын ба гадаадын политикые, КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Ю. В. Андроповой хэһэн «СССР-эй 60 жэл» гэһэн элидхэлэй заабаринууд болон тобшололнуудые совет хүнүүд һайшаан дэмжэнэ, парти ба арадай эбдэршэгүй нэгэдэлые, социалис Эхэ оронойнгоо экономическа болон оборонно һүр ехэ хүсые бэхижүүлхэ ехэ эрмэлзэлтэй байһанаа мэдүүлнэ.

СССР-эй бүхы нацинууд болон арад үндэһэтэдэй хүгжэн һалбаралгые, тэдэнэй аха дүү ёһоной болон эбдэршэгүй хани барисаае хангадаг партиин ленинскэ национальна политикые оронойһмнай ажалшад нэгэн һаналтайгаар дэмжэнэ.

Аха дүү социалис оронуудай хүтэлбэрилэгшэд, гадаадын олохон оронуудай гүрэнэй ба нийтын ажал ябуулагшад, капиталис болон хүгжэжэ байгаа оронуудай коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинууд, революционно-демократическа партинуудай, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй ба эмхинүүдэй, социал-демократическа болон социалис партинуудай, уласхоорондын демократическа эмхинүүдэй түлөөлэгшэд совет арадые үнэн зүрхэнһөө амаршалһан байна.

СССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойтой дашарамдуулан, амаршалгануудые эльгээһэн партийна, совет, профсоюзай, комсомолой организацинуудта, ажалша коллективүүдтэ, сэрэгэй частьнуудта, бүхы хүнүүдтэ КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум болон СССР-эй Министрнүүдэй Совет баяр баясхалан хүргэнэ. СССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойе өөһэдынгөө агуу ехэ һайндэр — дэлхэйн социализмын һайндэр мэтээр тэмдэглэһэн социалис оронуудай хүтэлбэрилэгшэд болон ажалшадта үнэн зүрхэнэй талархалаа мэдүүлнэбди. Социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай жагсаал хадаа социализм ба коммунизм байгуулхын түлөө, газар дэлхэй дээрэ бата амгалан байдал хангахын түлөө тэмсэлдэ шэнэ илалтануудай эшэ нүхэсэл болоно гэжэ бидэ тоолонобди.

Советскэ Союзда амаршалгануудые эльгээһэн бүхы гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэд ба арад зондо, нийтын ажал ябуулагшадта гүнзэгы баяр баясхалан хүргэнэбди.

Аха дүү ёһоной амаршалгануудые эльгээһэн бидэнтэй нэгэ үзэлтэй бүхы оронуудай коммунистнуудта халуун баяр хүргэнэбди.

Агуу ехэ Совет Социалис Республиканудай Союзай алдарта ойн баярые шэн зоригто ажалаараа тэмдэглэһэн манай Эхэ ороной ажалшадта үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэнэбди, талархалаа мэдүүлнэбди.

КПСС-эй Центральна Комитет

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум

ССР Союзай Министрнүүдэй Совет

Республикымнай ажалай үдэр

УЛААН ТУГАА АЛДАХАГҮЙ

«ЛенинградБАМстрой» гэжэ онһожоруулагдамал нүүдэл колонныи коллектив Северобайкальск городой барилгада 1975 онһоо хойшо хабаадана. Байгалай хойто эрьедэ үндэр сагаан үргэн һаруул сонхотой байшан гэрнүүдые бодхоожо, ашаглалгада тушаана. Тус коллектив үнгэрһэн жэл 17 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра ашаглалгада тушаагаа бэлэй. Байгша оной эхинһээ 120 бүлэ айлай орохо гурбан гэр, 1100 үхибүүдэй һураха дунда һургуулиин байшангые эрхим шанартайгаар ашаглалгада тушааба.

—Жэлэй түгэсхэлдэ 120 бүлэ айлай орохо үшөө нэгэ гэрэй барилга дүүргэжэ, ашаглалгада тушаабабди. Энэмнай СССР-эй 60 жэлэй ойе угтуулан БАМ-ай барилгашадта ленинградайхидай зорюулһан бэлэг болобо, — гэжэ тус колонныи начальник В. Г. Миронов мэдүүлнэ.

Ленинград хотын барилгашад социалис мүрысөөндэ улам эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, үшөөл үндэр бүтээсэ туйлахын түлөө тэмсэнэ. Эдэнэр байгша оной октябрь һараһаа хойшо 1983 оной түсэбөөр барилга хэжэ байна. Гурбадахи кварталай дүнгөөр КПСС-эй Хойто-Байгалай райкомой дамжуулгын Улаан туг абаһан тус коллектив дүрбэдэхи кварталай даабари мүн лэ үлүүлхээр эрид шиидэнхэй.

К. ЖАМЬЯНОВ.

АМЖАЛТААРАА ШАЛГАРАА

Буряадай мебель хэдэг модо болбосоруулдаг комбинадай коллектив продукци худалдаха жэлэйнгээ түсэбые 103,7 процент, нормативна сэбэр продукциин түсэб 103,1 процент, мүн ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгын түсэб 103,2 процент дүүргэжэ, бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ һалбариингаа предприятинуудай дундаһаа түрүүлээ. Тиигэжэ энэ коллектив КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн байна.

Анна Тихоновна Сурковагай хүтэлбэрилдэг мебельнэ цехэй коллектив илангаяа амжалтатай. Тус цехэй хүдэлмэришэд табан жэлэй хоёр жэлэй түсэбые уридшалан дүүргэнхэй. Энэл цехэй В. Н. Лобановай толгойлдог зөөлэн мебель бүригшэд, мүн модо хюроодэлгын цехэй механик «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто З. С. Рымарев, доодо складай оператор Г. Ф. Стеклашова, бригадир Н. К. Морозов ба тракторист В. Д. Фролов гэгшэд шударгы ажалаараа шалгараа.

Манай корр.

«Жилгражданстрой» трестын коллективэй туйлалтануудта Ажалай Улаан Тугай орденто Никифор Тимофеевич Степановай хүтэлбэрилдэг барилгашадай бригада горитойхон хубитаяа оруулна. Коммунис ажалай энэ бригада 42-дохи кварталда 120 квартиратай байрын гэр барижа байнхай. Залуу барилгашан Юрий Изоксен габшагай ажалаараа коллектив соогоо шалгарна. Тэрэ үдэр бүриингөө даабарине 150, мүн дээшэшье процент дүүргэдэг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) **Ю. Н. Изоксен, Н. Т. Степанов.**

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

ҮЛҮҮЛНЭ, АЛМАНА

Кабанскын райондохи Тимлюйн цементын заводой коллектив ойн баярай байгша ондо онсо эршэтэйгээр ажаллана. Үнгэрэгшэ жэлдэ дурсагдагша предприяти түсэбһөө гадуур 95 мянга саран түхэригэй продукци худалдаа. Заводой коллектив үнгэрһэн хугасаа соо даабариһаа гадуур 5500 тонно цемент үйлэдбэрилэн гаргаһан байна. Тиихэдэ бүхыдөө үйлэдбэрилһэн продукциинь 74,5 процент Шанарай тэмдэгтэйгээр тушаагдаһан байха юм.

Барилгада шухала хэрэгтэй материал гаргадаг тус заводой транспортна цехэй коллектив БАМ-ай барилгада эрхим шанартай 68 мянган тонно гэхэ гү, али түсэбһөө нилээд ехэ цемент эльгээһэн байна.

Жэлэй эхинһээ хойшо үргэлжэлһэн социалис мүрысөөндэ Николай Андреевич Суворовой хүтэлбэрилдэг цехэй коллектив онсо шалгарна. Тиимэһээ энэ цех завод соогоо 1982 оной дүнгөөр эгээл эрхим гэжэ тоологдобо.

Тимлюйн цементын заводой коллектив продукци гаргажа гүрэндэ тушааха жэлэйнгээ түсэб, уялгануудые амжалтатайгаар дүүргэхэһээ, гадна 750 мянган киловатт-час электрын элшэ хүсэ алмаһан байна. Алмаһан электрын элшэ хүсөөр предприятиин коллектив дүрбэн сүүдхын туршада ажаллаха аргатай гээшэ. Эндэ мүнөө социалис мүрысөөн улам эршэмдэнэ.

Манай корр.

ШАГНАЛ

Гүрэнэй нөөсэлгын кассын эмхинүүдтэ түсэблэлгын-экономическа хүдэлмэри эмхидхэхэ хэрэгтэ габьяатай байһанайнь түлөө Буряадай республиканска управлениин ахалагша экономист Нина Яковлевна **Андрияновада**, Улаан-Үдын Советскэ районой түбэй нөөсэлгын 301-дэхи кассые даагша Людмила Ивановна **Кочневада** «Буряадай АССР-эй габьяата экономист» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдобо.

* * *

Ажалдаа үндэр дүнгүүдые туйлаһанайнь түлөө ба СССР-эй Гүрэнэй нөөсэлгын кассын байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Захааминай түбэй нөөсэлгын кассые даагша Юрий Иосифович **Абрамзон**, Улаан-Үдын районой түбэй нөөсэлгын кассые даагша Евгений Александрович **Ефимов**, Улаан-Үдын Железнодорожно районой 6048/073-дахи нөөсэлгын кассые даагша Любовь Петровна **Зеркальцева**, Яруунын түбэй нөөсэлгын кассын ахамад бухгалтер Людмила Иннокентьевна **Минеева**, Гүрэнэй нөөсэлгын кассын Буряадай республиканска управлениин эмхидхэлэй-финансова таһагай начальник Людмила Аверьяновна **Хомосова** гэгшэд Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнагдаба.

* * *

Республикын комсомолой болон партийна органуудта удаан саг соо аша үрэ ехэтэйгээр хүдэлһэнэйнь түлөө, түрэһөөр 70 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум республиканска удха шанартай тусхай пенсионер Прасковья Даниловна **Давыдовае Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаба.

* * *

Гүрэнэй буряад драмын Х. Намсараевай нэрэмжэтэ Ажалай Улаан Тугай орденто академическэ театрай проект табилгада, барилгада, уран һайханай талаар гоёолгодо эдэбхитэйгээр хабаадалсаһанайнь түлөө «Гипротеатр» институдай авторска коллективүүдэй гэшүүн архитектор Павел Григорьевич **Зильберманда «Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша»** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдобо.

ТАСС-ай МЭДҮҮЛГЭ

Демократическа Афганистанда харша соносхогдоогүй дайн хэдэг оронуудай зарим политическэ ажал ябуулагшад болон хэблэлэй органууд Афганистан тушаа Советскэ Союзай бэелүүлдэг политика тухай элдэб хардалга гүрдэлгэнүүдые һүүлэй үедэ тараана. Тиихэдэ США-да, тиин гансашье тэндэ бэшэ, зарим тушаалта, нюурнууд Советскэ Союзай, бэеэ даанхай Афганистанай Демократическа Республикын нэрээр бүдүүлиг дайралтануудые хэнэ. Афганистанда боложо байһан үйлэ хэрэгүүдые, Советскэ Союзай хани барисаата хүршэ гүрэндөө үзүүлдэг интернационалис туһаламжын шэнжые тэдэнэр зорюута хазагайруулна.

1978 оной апрельдэ Афганистанда болоһон национально-демократическа революциин Афган обществын хуулита ёһоной хүгжэлтын үрэ дүн болоһон баримта зорюута хэрэгсээгдэнэгүй. Энэ революци арадай, гансал тэрэнэй дура хүсэлые харуулһан байгаа. Үнэн болоһон юумые худал хуурмагаар идхагшадта эдэ бүгэдэ мэдээжэ бэшэ юм аал?

Түрүүшын шатада Афган революци өөрөө оорыгөө харша хүсэнүүдһээ хамгаалдаг байгаа. Харин империализмын болон хархис хүсэнүүдэй демократическа Афганистанда харша ехэ хэмжээнэй интервенци эхилхэдэ, тэрэнэй газар дайда руу зэбсэгтэ бандит...

...арадай революционно туйлалтануудай аюулда ороходо, ДРА Советскэ Союзда туһаламжа, тэрэ тоодо сэрэгэй туһаламжа эрижэ хандаа һэн. Хани барисаан, хүршэ ёһоной харилсаа холбоон тухай хэлсээнэй ёһоор, тэрэшэлэн урдахи хилэнүүдэйнгээ аюулгүй байлгые хангахые хүсэн энэ гуйлтадань Совет хүтэлбэрилэгшэд зүбшөөрһэн харюу үгэһэн байгаа.

ДРА-да хизаарлагданги тоотой сэрэгүүд саг зуураар оруулагдаа, гадаадын гүрэнүүдэй зүгһөө гүрэнэй доторой хэрэгтэ оролсолгын болюулагдахатай адли тэдэнэр гаргагдаха юм гээд Совет правительство нэгэнтэ бэшэ мэдүүлээ һэн. Гэбэшье баруун болон бусад зарим оронуудай засаг баригша бүлэгөөрхид эдэ бүгэдэ тухай мэдэхэгүй шэнги болоно.

Афганистанай бэеэ даанхай байдалай ба совет сэрэгүүдые тэндэһээ түргөөр гаргахые хүсэдэг бүхы гүрэнүүд интервенциие болюулха хэмжээнүүдые абаха ёһотой байгаа гээд һанамаар. Үнэн дээрээ тиигэнэгүй. Совет сэрэгүүдые Афганистанда шадаал һаа удаан байлгахые зарим гүрэнүүд хүсэһэн янзатай байна.

Советскэ Союз бэшэ, харин империалис гүрэнүүд,...

Америкын Холбоото Штадууд, тэрэшэлэн Афганистанда харша эзэрхэг түримхэй ябуулгада хабаададаг бусад зарим гүрэнүүд энэ райондохи зүришэлдөөтэй байдалай түлөө сэхэ харюусаха ёһотой. Имагтал тэдэнэр Афганистанай газар дайда худар хорото ябуулгануудые үүсхэхэ бүлэгүүдые эльгээнэ. Тиин эдэ бүгэдэнь бэеэ даанхай Афган гүрэн тушаа эсэргүүгээр хэгдэнэ. Уласхоорондын бүхы ёһо гуримуудаар нимэрхүү ябуулганууд эзэрхэг түримхэй ябуулга гэжэ сэгнэгдэдэг юм. Эдэ ябуулгануудые ондоогоор тодорхойлхо аргагүй.

Бодото байдал нимэ байна. Тиин тэрэниие ямаршье худал хуурмаг мэдүүлгэнүүдээр нюужа далдалхын аргагүй.

Советскэ Союз Афганистанда химическэ зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хэрэглэдэг гэжэ США-гай президент һаяхан хэдыдэхеэ батаһан байна. Энэнь хардалга гүрдэлгэ болоно гэжэ мэдэхээр. Советскэ Союз энээниие хуулитаар буруушааһан байгаа. ООН-ой комиссиин шэнжэлэгшэдэй элидхэлэй тобшололнуудаар тэрэнь буруушаагдаа һэн. Энээниие тэдэнэр баталжа шадаагүй, юуб гэбэл Афганистандашье, дэлхэйн ямар нэгэн...

...зай химическэ зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хэрэглэһэн ямаршье баримтанууд байгаагүй, байнашьегүй.

Азида ба Дүтын Зүүн зүгтэ Советскэ Союз эзэрхэг түримхэй ябуулга хэхэ һанаатай гэһэн США-гай засаг захиргаанай мэдүүлгэнүүд баһал бодолгүй хуурмаг юумэн болоно.

США-да болон НАТО-гай бүлэгөөрхидтэ афган асуудалые Советскэ Союзтай бэелүүлдэг харилсаа холбоотойнь холбохые оролдодог ушарнууд үсөөн бэшэ. Шахардуу байдал һуларуулгые буруу һүргөөхын, дайн жүрөөдэхэ программаяа сагааруулхын тула энээниие зарим нэгэн хэрэглэдэг байха юм.

Советскэ Союзай болон США-гай, Баруунай ба Зүүнэй оронуудай хоорондохи харилсаанай хүгжэлтэ Афганистандахи үйлэ хэрэгүүдһээ дулдыдана гэжэ баталһан һэдэлгэнүүд гайхахаар, буруушаахаар байна. Нимэ һэдэлгэнүүдые хэхэдээ, тэдэнэй нүлөөн доро демократическа Афганистан, тэрэнэй хуулита правительство тушаа Советскэ Союз хараа шугамаа хубилгаха гэжэ бодоно гээшэ аал? Эдэ һанаашалгануудынь бүтэшэгүй гэжэ сэхэ хэлэе. Афга-...

...сэрэгэй хамааралгаһаа хамгаалха талаар Советскэ Союз интернациональна уялгаяа эсэстэнь хүрэтэр дүүргэхэ юм.

Советскэ Союз Афганистанда өөһэдынгөө сэрэгүүдые хэтэдэнь орхихые һанаашалнагүй. Энээн тухай тэрэ тодоор мэдүүлээ һэн. Совет хизаарлагданги тоотой сэрэгүүд Афганистанһаа гаргагдаха юм. Энээнэй тулада Афганистанай хэрэгүүдтэ гадаадын гүрэнүүдэй зүгһөө зэбсэгтэ хамааралга болюулагдаха ба дахин иимэ хамааралга хэгдэхэгүй гэһэн уласхоорондын найдамжа хангагдаха ёһотой.

Холбоото Штадуудай захиргаан, тэрэшэлэн Афганистантай хүршэлдэг зарим гүрэнүүдэй правительстванууд Афганистандахи шахардуу байдалые һуларуулха хүсэлтэй байһанаа үгөөрөө бэшэ, харин үнэн дээрээ харуулха арга боломжотой. Тус асуудалые политическэ ёһоор гуримшуулха зам нээгдэнхэй. 1980 оной майда ба 1981 оной августда ДРА-гай правительствын хэһэн дурадхалнууд тэрэнэй үндэһэ һууринь болоно. ООН-ой Генеральна секретариин түлөөлэгшын хабаадалгатайгаар эхилһэн афган-пакистан хөөрэлдөөнүүд энэ регион дохи байдалые политическэ талаһаань гуримшуулгын шанартай алхам боложо магад. Тиихын тула Афганистанай Демократическа Республикын правительствэтай сэхэ шууд, удха түгэлдэр хөөрэлдөө хэхэ шухала гэжэ тэмдэглэхэ харатай...

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

УКАЗ

ЭД ХЭРЭГЛЭГШЭДЭЙ КООПЕРАЦИИН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭ «РСФСР-эй ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ ГАБЬЯАТА ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭ» ГЭҺЭН НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Совет худалдаа наймаанай талаар габьяатай байһанайнь түлөө **«РСФСР-эй худалдаа наймаанай габьяата хүдэлмэрилэгшэ»** гэһэн нэрэ зэргэ олгохо:

БУРЯАДАЙ АССР-һээ

Добрынин Федор Алексеевичтэ — Буряадай республиканска потребсоюзай управлениин начальник.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **М. ЯСНОВ.**

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **Х. НЕШКОВ.**

Москва, 1982 оной декабриин 29.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ШАНГА ЖУРАМ—АМЖАЛТЫН ҮНДЭҺЭН

КПСС-эй Центральна Комитедэй ноябриин (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүд, тэрэ Пленум дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Ю. В. Андроповой хэлэһэн гүнзэгы удхатай үгэ бүхы коммунистнуудай, бүгэдэ ажалшадай анхарал татаһаар. Тэдээн соо тодорхойлогдоһон зорилгонуудые, заагдаһан тобшолол болон заабаринуудые бодотоор яажа бэелүүлхэ тухай хөөрэлдөөн хаа хаанагүй үргэнөөр боложо байна. Энэ асуудал КПСС-эй горком болон райкомуудай пленумүүд дээрэ, коммунистнуудай хамтын суглаанууд дээрэ зүбшэгдэнэ, саашадаа бэелүүлэгдэхэ зорилгонууд хараалагдана.

КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленумэй дүнгүүд ба районно партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай асуудал КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ. Тус асуудалаар партиин райкомой нэгэдэхи секретарь П. А. Горбунов элидхэл хэһэн байна.

Элидхэлэйнгээ эхиндэ нүхэр Горбунов КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй дүнгүүд тухай, тэндэ табигдаһан гол эрилтэнүүд тухай дэлгэрэнгы тоггоо. Удаань районно партийна организациин ябуулжа байһан хүдэлмэри, ажал хэрэг тухай хэлэхэдээ:

— Манай районой ажалша коллективүүд СССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойе нэрэ солодоо хүрэмөөр угтажа шадаа. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлэй түсэб болон социалис уялгануудые дүүргэхын тула горитой оролдолго гаргагдаһан байна. Районоймнай ажалшадай эсэшэ сусашагүй ажал ехэ һайндэрэй урдахана үндэрөөр сэгнэгдэжэ, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугта хүртэбэ. Энэ ехэ шагнал хадаа бүри үндэр амжалта түйлахын тула улам эршэтэйгээр ажаллахые уряална, уялгална, — гэжэ тэмдэглээ.

КПСС-эй XXVI съездын, партиин ЦК-гай майн (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, Улаан-Үдын районой ажахынууд түсэбтэ табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ нилээд магтуулмаар үрэ дүн түйлажа шадаа. Сагай таарамжатай зохид уларил, ажалшадай оролдосотой ажал амжалтын гол эшэ үндэһэн боложо үгэнэ. Ороохо таряа сохижо абаха жэлэй түсэб 10,6 мянга шахуу тонноор үлүүлэгдээ. Түсэбынь 44,4 мянган тонно байһан. Тиигэжэ район бүхы дээрэ ороохо таряа худалдаха жэлэй түсэбые гурба дахин эбхэбэ бшуу. Үбһэ абаха, сенаж болон силос дараха даабари мүн лэ үлүүлэн дүүргэгдэһэн байна. Хартаабха, овощ урда жэлэйхиһээ һураггүй ехээр абтаа. Зүгөөр гүрэнэй түсэбтэ даабарида хүрэжэ шадаагүй.

Гэхэ зуура нэгэ адли эрхэ байдалтай байбашье, зарим ажахынуудай, жэшээнь, «Советская Россия», «Восход», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай хуряаһан ургаса районой дунда зэргын үрэ дүнгүүдһээ нилээд доогуур байшоо. Илангаяа «Советская Россия», «Авангард» колхозуудай, Калининай нэрэмжэтэ, «Заветы Ильича» совхозуудай хартаабха, овощ тарилгада анхаралаа һулаар хандуулдаг байһые элидхэлшэ шүүмжэлээ.

Районой малшад хоёрдохи жэлые амжалтатайгаар дүүргээ. Пленум дээрэ хэһэн элидхэл соо арбан нэгэ һарын дүн харуулагдаба. Тэрэнэй ёһоор мяха, һү, нооһо, үндэгэ абаха түсэб булта дүүргэгдээ. 1981 онойхидо орходоо һураггүй ехэ һүн абтаһан, малай шэгнүүр яһала дээшэлһэн байна. «Дружба», «Маяк», «Искра», «8-ое марта» колхозуудай, «Пригородный», «Заветы Ильича» совхозуудай, «Байгал» гэжэ һуралсалай ажахын малшадай хүдэлмэри магтаалда оробо. Улаан-Үдын шубуунай фабрикын коллектив СССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ шалгаржа, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн байна.

Түйлагдаһан амжалта тушаа тогтобошье, элидхэлшэ дутагдалнууд болон шиидхэгдээгүй асуудалнууд тушаа анхаралаа онсо хандуулба. Малай гарзалга, эхэ малай һубайралга, ашаг шэмынь нэмэсэгүй байлга ажахынуудта али зэргын ехэ хохидол үзүүлнэ гээшэб. Жэл бүхэндэ 1600—1700 тугал, 3 мянган поршоонхо, 6—7 мянган хурьган, 200 унаган дутуу абтана. Эдээнии мяхан дээрэ оруулжа сэгнэбэл, адаг 12 мянган центнер болохо байна бшуу. Энээнии худалдаа хадаа ажахынууд ядахын сагта 1,5 миллион түхэригэй олзо оршолжо шадаха байгаа.

Хонидойнгоо нооһо шанар муутайгаар хайшалһанай, нооһыень худхажа ялгаһанай, хайхарамжагүйгөөр багсалһаһанай гэмээр, һү абаха даабарие дүүргэжэ шадаагүйһөө, муу шанартайгаар һааһан һүнэй бэлэдхэлэй пунктнуудта тушаагдадагһаа уламжалан, колхоз болон совхозууд 200 мянган түхэригэй гарза гайда ороһон жэшээтэй.

Түл үсөөнөөр абадаг, гарзада оруулдаг «Восход», «Дружба», Ленинэй нэрэмжэтэ совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, партийна организацинуудай, мэргэжэлтэдэй шүүмжэлэлдэ ороһониинь тон зүб. «Заветы Ильича» совхозой малшадай 55 тугал, Калининай нэрэмжэтэ совхозой хонишодой 38 хурьга, 100 эхэ мал бүхэнһөө абаһан ушарые эбсэхын аргагүй байна бшуу.

Саашань үгээ үргэлжэлүүлхэдээ, элидхэлшэ районой промышленна предприятинуудай, барилгын эмхинүүдэй хүдэлмэриие шэнжэлһэн байна. Промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 1981 онойхиһоо 11,8 процент ехэ болоо. Ажалай бүтээсэ 13 процентээр ургаа. Гэбэшье 12 предприятинуудай табаниинь урдаа табигдаһан зорилгоёо бэелүүлжэ шадаагүй үлэбэ. Район дотор 7 эмхинүүд барилга хэнэ. Зүгөөр тэдэнэй зургааниинь гээгдэлдэ оронхой. Колхоз болон совхозуудта байрын гэрнүүдые барилга урагшагүй байдалда оронхой. Түсэбэй ёһоор хоёр квартиратай 134 гэр бодхоогдохо ёһотой байһан һаа, 51-ниинь ашаглалгада тушаагданхай.

Элидхэлэйнгээ эсэстэ нүхэр Горбунов районой партийна эхин организацинуудай ажал ябуулга тушаа тогтобо. Партийна эхин организацинуудай хүтэлбэрилхы шадабариие, коммунистнуудай харюусалгые дээшэлүүлхэ асуудалда анхаралаа хандуулаа. Гэхэ зуура коммунистнуудые үйлэдбэриин шухала һалбаринууд дээгүүр тааруугаар хубаарилан табиха шухала байһые онсолон тэмдэглээ.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаһан «Дружба» колхозой түрүүлэгшэ П. М. Болонев ажахын коллектив КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые, нүхэр Ю. В. Андроповой хэлэһэн үгые гүн сэдьхэлһээ һайшааха зуураа тэндэ табигдаһан зорилгонуудые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула хамаг хүсэеэ зорюулха байһанаа элирхэйлээ гэжэ мэдээсээ.

Колхозой гэшүүдэй 1982 ониие яһала һайн үрэ дүнгүүдтэйгээр үдэшэжэ байһые тоо, баримтануудаар гэршэлэн харуулаа. Үбэлжэлгын үедэ ниитын адууһа малда бардам хүрэхэ тэжээл бэлэдхэгдээ. Энэ харюусалгатай сагые эмхитэйгээр үнгэргэхэ арга боломжонуудай бии байһые элирхэйлбэ. Шухала участогуудта малшадаар хүдэлхөөр коммунистнууд нэмэгдэжэ табигдаһан байна.

Малай гарзалгые, эхэ малай һубайралгые эрид хорооxо, алмалта, арьбалалтын гуримые наринаар сахиха, ажалай журам бэхижүүлхэ, илангаяа малшадай ажаһуудал һайжаруулха — иимэ асуудалнуудые шиидхэхэ зорилго колхозой правлени, партбюро урдаа табинхай гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Оронгын совхозой коллектив 1982 ондо яһала гэмгүй хүдэлөө. Орооһоной, хартаабхын, овощой һайн ургаса хуряаһан, һү, нооһо ехээр абаһан байна. Тиигэжэ эдэ продуктнуудые гүрэндэ худалдаха түсэб бэелүүлэгдээ. Тэзд саашадаа энэ амжаһанаа арьбадхаха арга боломжонууд ажахыда бии гэжэ совхозой директор Е. С. Шабаков пленумдэ мэдүүлбэ. Уһалууриин томо 3 системэнүүдээр таряалангай, сабшалангай сэхэнхи хубиие ундалуулха аргатай. Техникээр, хүдөө ажахын бусад техникээр ядалдахаар бэшэ байдалтай.

Зүгөөр эгээл һанаа зобомоор юумэн гэхэдэ, ажалай журам сахилга бирагүй байдалтай. Хүдэлмэришэдэй ажалдаа гарахагүй, һамшаха, зайгуултаха гү, али совхозһоо гаража ябашаха ушарнууд олон үзэгдэһөөр. Энээнэй гол шалтагаан хадаа архидалгэ болоно. Энэ хорото дутагдалтай тэмсэл ябуулагданагүй гэжэ хэлэхын аргагүй. Дирекци, партийна организаци али болохо хэмжээ абахые оролдоно. Гэбэшье мүртэй үрэ түйлагданагүй. Эндэ хамтын тэмсэл, бүри шанга хэмжээн хэрэгтэй гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ.

Бригадна гуримай ажалай эмхидхэл үйлэдбэри дээрэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ шухала. Иимэ дүршэл залху забхайшуулда, зоргоороо зайгуултагшадта шанга сохилто боложо үгэхэ зэргэтэй. Энэ гурим нэбтэрүүлгэдэ зохихо туһаламжа шухала байна. Гадна манай Оронгодо социальноажаһуудалай, соёлой ехэ барилга эрхилээгүйдэ аргагүй болонхой бшуу. Дунда һургуулиин, хүгжэмэй һургуулиин байшангууд, спортивна зал, нарайлалгын участок бариха тон шухала. Тиихэдэ жэл бүхэндэ 16—20 байрын гэрнүүдые бодхоохо эрилтэ табигдана. Гэхэтэй хамта эдэ бүгэдэн ганса манай хүсэлэнгөөр шиидхэгдэхэ асуудал бэшэ ха юм гэһэн ажаглалта нүхэр Шабаков хэһэн байна.

Социалис зөөри сахин хамгаалха, али бүхы журам бэхижүүлхэ асуудалнууд тушаа районой прокурор Г. С. Ким үгээ зорюулба. Тиихэдээ районой зарим ажахынуудта, промышленна предприяти болон эмхи зургаануудта дайралдадаг хуули ёһондо харша, социалис зөөридэ эзэн бусаар хандадаг ябадалнуудые элирхэйлэн тэмдэглэбэ. Ниитын зөөри хулгайлха, үбэршэлхэ, гэмтээхэ, гүрэнэй болон ажалай журам хазагайруулха ушарнуудые баримтата олон жэшээнүүдээр харуулба.

Ниитын адууһа мал олоор гарзада оруулха, хулгайлха, хэһэн хохидолто ябадалаа далдалха хуули буса ушарнууд «Заветы Ильича» совхоздо, «Искра» колхоздо үзэгдөө. Тиихэдэ Улаан-Үдын мехлесхоздо худал хуурмаг тоосоо мэдээ дээшэнь хүргэжэ байһан, түсэбөө дүүргэһэн боложо, шан боложо нэмэлтэ түлбэри ехээр үбэршэлэн абаха ушар тохёолдоо.

Иимэрхүү дутагдалнууд элидхэл соошье яһала харуулагдаа. «Коммунизмын туяа» газетын редактор И. И. Игумнов, «Восход» колхозой партбюрогой секретарь М. Е. Петров гэгшэд энэ асуудалда мүн лэ анхаралаа табиһан байна. Шэнэ жэлэй урда тээхэнэ Москвагай түрүү коллективүүд шухала үүсхэл гаргажа, ажалай болон үйлэдбэриин журамые саашадань бэхижүүлхын түлөө хүдэлөө дэлгэрүүлбэ. Энээнии үндэһэн шухала хэмжээ ябуулга мүн гэжэ тоолохотоёо хамта саашадаа энэ талаар үргэн далайсатай, эрид шууд хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэй болоһые мэдэрһэн ушар һайшаагдамаар, зүгөөр энэмнай гансал даган дууряалгаар дүүрэхэ бэшэ, харин бодотоор бэелүүлэгдэхэ зорилго болоно гэжэ һанагдана.

Пленум дээрэ Сотниковой шубуунай фабрикын партбюрогой секретарь В. И. Якушевич, Калининай нэрэмжэтэ совхозой МТФ-е даагша Е. Ф. Кобылкина, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ П. В. Михалёв, «Бурпромжилводстрой» трестын партбюрогой секретарь Л. Л. Урбанов гэгшэд үгэ хэлээ.

Пленумэй хүдэлмэридэ КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр А. У. Модогоев хабаадаһан, дэлгэрэнгы үгэ хэлэһэн байна.

Пленум зүбшэн хэлсэһэн асуудалаараа зохихо тогтоол баталан абаа.

Г. ЦЫРЕТОРОВ.

ХҮН Б... ХАБА...

Манай Кабан... най фабрикын ... шэд һаяхан Мо... үнгэргэгдэһэн СС... лэй алдарта ой... даһан баярай ... КПСС-эй ЦК-гай ... секретарь нүхэр ... дроповой хэһэн ... нирхон шудалжа ... ай ЦК-гай майн ... риин Пленумүүд ... ринүүд манай ах... шубуушадта ... Арад зонойнгоо ... һайжаруулхын ... хэн бүхыгөөр ... ушартай болоно.

Игэжэ түрэ... табиһан хараа ... дото дээрэнь бэ... түрынгөө түсэбтэ... дые үлүүлэн ... нойнгоо хүн зон... лой зүйлөөр гү... шадаха байнаб...

Манай фабри... нугаһа үсхэбэри... юм. СССР-эй ба... 60 жэлэй ойн х... рюулһан социали... хам оролсоод, ... байгша ондо ... уялгануудые аб... дорхойлон хэлэб... нугаһанай мяха ... хэ ба гүрэндэ ... сэбөө үлүүлэн д... гэ, дальбараа ... рла нэрэтэй со... лүүлхэ гэһэн ... урдаа табяа бэ...

Мүнөө манай ... лэй турша да ... ажаллажа гар... түсэбтэ даабари... лэн дүүргээ. Тү... бэл, мяха үйлэд... лэй түсэб 100,5 ... дэсэ — 102,3 ... сэгдэһэн байна. ... деленийн шубуу... дра Григорьевна... даадаг бригадын ... үндэр дүн түйл... хи отделениин ... гаһашан Ульяна... Нечкинагай удар... гойхид нугаһана... дэгжээхэ ба ша... ха талаар мүн ...

Би өөрөө арбан ... бан жэлэй хоёрдо... гагдаһан бүлэгэй ... бүриһөө 138 ү... түсэбөө 120 ... гөөб. Энэ амжа... риин оролдолго... һэсэ гамнангүй ... сэхэ үндэһэтэй ... байнаб. Би шуб... ман жэлэй тур... ряагүйгөөр хүд... жэлнүүдтэ мин... фабрикын бүхы ... шье ажалай үр... дээшэлээ. Энэ ... гөөр коллекти... роо дэлгэрһэн ... рысөөндэ түрүү ... лээб.

Энэ түйлаһа... мүнөө жэлдэ бү... өөртөө бии бай... үшөө хэрэглэгдэ... ломжонуудаа ... тэйгээр хэрэглэ... до үндэгэ бо... мяха ехээр үйлэ... гүрэндэ худал... оролдохо байһан...

Манай фабри... бүушад түрэл ... раалһан Эдээ хо... ма дүүргэлсэхэ ... дынгөө хубитан... хын тула эрид ... сэжэ байна.

Л. АЛЕ...
Кабанскы...
фабрикын ...

КПСС-эй ЦК-гай майн (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

ХАРААЛҺАН ЗОРИЛГОДОО ХҮРЭХЭБДИ

Үнгэрэгшэ ноябрь һарада болоһон КПСС-эй ЦК-гай Пленум болон СССР-эй арбадахи зарлалай Верховно Соведэй долоодохи сессиин материалнууд манай совхозой бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй халуун анхарал татаба. Тус Пленум хадаа оронойнгоо хүдөө ажахые хурдан түргэнөөр саашадань хүгжөөхэ талаар нилээд томо хэмжээ ябуулгануудые, үйлэдбэриие эрхилхэ гол шэглэлнүүдые тодорхойлоо.

Түрэл партиингаа табиһан зорилгонуудые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула манай совхозой дирекци, партком, профком болон комсомолой комитет энэ жэлдэ бүхыгөөрөө оролдоо гэжэ хэлэхэ байнаб. Мүнөө жэлэй дүүрэтэр үшөө һара тухай байгаашье һаань, зарим тэды дүнгүүдые согсолхоор болоо.

Үнгэрһэн жэлдэ манай нютагта сагай уларил ехэл муу байгаа. Тиигээшье һаань, бидэнэр ажахы дотороо бии байгаа арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэхые оролдообди. Хэнэйшье мэдэһээр ажахымнай гол һалбаринь — мал ажал болоно. Тиимэһээ адууһа малые улам олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ гээшэ бидэнэрэй бэелүүлхэ зайлашагүй зорилго мүн. Тэрэниие гүйсэд дүүргэхын тула орёо, нилээд хүндэ асуудалнуудые шиидхэхэ ёһотой болонобди. Нэн түрүүн ниитын малай тоо толгойе олошоруулһанай, түл олоор абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлһэнэй, үүлтэрыень улам һайжаруулһанай хүсөөр лэ түйлагдаха байна. Энэ талаар һүүлэй жэлнүүдтэ яһала урагшаа алхам хэгдээ. Хэды хүндэ хүшэр байдалай тохёолдоошье һаань, гүрэндэ һү, мяха, нооһо худалдаха жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргээбди.

Мүнөө жэлдэ урда жэлэйхидэ орходоо ниитын адууһа малда үбһэ тэжээл ехээр нөөсэлэгдөө, ороохо таряан элбэгээр хуряагдаа. Гектар бүриһөө дунда зэргээр 10,3 центнер ороохото ургамалнууд абтаа. Иигэжэ бүхыдөө 24.857 центнер ороохо таряан суглуулагдаа гэхэ гү, али түсэб 101 процент дүүргэгдээ. Мүн хартаабха ургуулха даабаряа 70 процентээр үлүүлээбди.

Энэ жэлэй малай үбэлжэлгэдэ бардам хүрэхэ тэжээлэй бааза байгуулагдаа. Тодорхойлон хэлэбэл, бүхыдөө 37,6 мянган центнер үбһэн, 12,5 мянган центнер һолоомон суглуулагдаа. Силос, сенаж дараха, витаминтай ногооной гурил гаргаха жэлэй түсэб дүүргэгдэнхэй.

Эдэ амжалтанууд миин хүрэжэ ерээгүй. Энэ үндэр үрэ дүнгүүд манай механизаторнуудай, луговодуудай, совхозой бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй хүсөөр түйлагдаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Тэдэнэр зунай, намарай үедэ даалгагдаһан ажалдаа эзэн ёһоор хандажа, сабшалан болон таряалан дээрэ аргагүй ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Ажахын луговодууд А. Кучумов, Н. Капорский, В. Лукьянов, Ю. Хайрутдинов, А. Цыбикжапов гэгшэд өөһэдынгөө даадаг сабшалангууд дээрэһээ баян ургаса хуряажа абаа. Эдэнэр хабарһаа хойшо наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ гаргаха, уһалха талаар нилээд ажал хэһэн байна.

Дүршэлтэй луговод Ю. Хайрутдинов оролдосотой бэрхээр хүдэлдэг хүн юм. Тэрэ 250 гектар сабшалан дээрэһээ 4652 центнер үбһэ сабшаа гэхэ гү, али гектар бүриһөө дунда зэргээр 17 центнер ургаса хуряагаа. Иигэжэ нүхэр Хайрутдинов түсэбөө 7 центнерээр үлүүлһэн байна.

Нёдондо хабарай тарилгын болон ургаса хуряалгын харюусалгатай хүдэлмэринүүд богони болзорто һайн шанартайгаар үнгэргэгдөө. Энэ хэрэгые түрүү механизаторнууд, коммунист В. Поличев, М. Белых, Л. Стрижнев, М. Винокуров, А. Стрижнев, Р. Ибатуллин, В. Ракшаев болон бусад эрхилһэн байна. Эдэ нүхэднай социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябажа, олондо эрхим жэшээ харуулһан байха юм. Тэдэнэрэй нэрэ хүндэдэ нэгэтэ бэшэ Ажалай Алдар Солын туг үргэгдэһэн, һайн ажалаараа онсо шалгарагшадта совхозой дирекци, партком болон рабочкомой зүгһөө Хүндэлэлэй грамотанууд мүнгэн шантайгаар бариулагдаһан байна.

Манай малшад арбан нэгэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлые мүн лэ зарим тэды амжалтатайгаар үнгэргөөд, малаа һайнаар ондо оруулха, мал ажалай продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха гэжэ оролдожо байнхай. Һүүлэй дүнгөөр совхознай гүрэндэ һү тушааха түсэбөө 101 процент, мяха — 105, нооһо — 106 процент дүүргэнхэй. Ажахы дотороо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ һаалишад М. Хайрутдинова, В. Яковлева, М. Гарист, хонишод Х. Закирова, В. Бобков, Р. Осоров, мал адуулагшад Н. Яковлев, В. Кучумов, П. Гурьев болон бусад шалгарна.

Совхозоймнай малшад Хяагтын районой Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой малшадай болон мэргэжэлтэдэй республика дотороо гаргаһан үүсхэлые һайшаан дэмжээд, энэ харюусалгатай хаһадаа һайнаар бэлдэхэ, эмхитэйгээр үнгэргэхэ тушаа социалис уялга абаа һэн. Тиихэдээ энэ хүгасаа соо даалгагдаһан малаа зүбөөр харууһалһанай ашаар энэ жэлэй түрүүшын зургаан һара соо — 960 килограмм һү һааха зорилго урдаа табяа һэмди. Энэ хараалһамнай 1981 онойхидо орходоо 135 килограммаар дээшэ болохо юм. Эндэһээ һү һааха, гүрэндэ тушааха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэхэбди. Худалдагдаһан продукциин 90 процентнь нэгэдэхи сортоор абтахаар хараалагдана. Мүн һаалишаднай үнеэн бүриһөө тугал абажа, бүрин бүтэн түлжүүлхэ гэһэн уялгатай юм. Бидэнэр тугалнуудаа боксово аргаар түлжүүлдэг болонхойбди. Мүнөө һү һааха дүрбэдэхи кварталай түсэб амжалтатай бэелүүлэгдэжэ байна.

Мүнөө жэлэй нэгэдэхи кварталай мяханай түсэбэй дүүргэлгэдэ 310 эрэ буруу шахан таргалуулагдана. Эдэ малайнгаа толгой бүриин шэгнүүр дунда зэргээр 350 килограммда хүргэхэ ёһотойбди. Мүнөө үхэршэднай даалгагдаһан малайнгаа шэгнүүр суудхэдэ 800 граммаар нэмээжэ байна.

Совхозой хонишодой урда горитойхон зорилгонууд табигданхай. Тэдэнэр адуулжа байһан малаа гарза хоролтодо оруулангүй, тобир тарганаар ондо оруулха, зуун эхэ хонин бүриһөө 90 хурьга абажа түлжүүлхэ, нооһо хайшалха түсэбөө саатагүй дүүргэхэ гэһэн уялгатай юм.

Энэ жэлэй малай үбэлжэлгые эрхим эмхидхэлтэйгээр үнгэргэхын тула совхозой дирекци болон партком фермэ, отара болон гүүртэнүүд дээрэ ажалай журам тон наринаар сахиха, хубаарияр үгтэһэн тэжээлээ алмаха, малдаа заатагүй буйлуулһан тэжээл үгэхэ, социалис мүрысөө эмхидхэхэ хүдэлмэринүүдтэ анхарал ехээр хандуулна.

Ажахын малшад, зооветеринарна мэргэжэлтэд бии байгаа хамаг тэжээлээ ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхын түлөө тэмсэхэ байна. Мүнөө фермэ болон гүүртэнүүд дээрэ тэжээл буйлуулдаг долоон цех хүдэлгэгдэнэ. Иигэжэ бүхы малаа буйлуулан шанаржуулһан тэжээлээр хангажа байнабди.

Совховой дирекци, партком, рабочком болон комсомолой комитет ажал хэжэ ябаһан хүнүүдээ халуун анхаралаар хүреэлхэ, тэдэнэртэ һаадгүйгөөр хүдэлхэ арга олгохо гэжэ оролдоно. Илангаяа үбэлжэлгын үедэ, совхозой түб һууриһаа холо байһан малшадые эд хэрэгсэлээр, эдеэ хоолоор хангаха, тэдэнэртэ дулаан гэр түхеэрхэ хэмжээнүүд абтанхай. Гүүртэ, отарануудаар автомагазин саг үргэлжэ ябадаг юм.

Малшад болон механизаторнуудтаа, илангаяа залуу бүлэнэртэ шэнэ гэр бариха талаар ехэ юумэн хэгдээ. Тэдэнэрэй үхибүүд интернадта байжа, һургуулида һуралсана.

Манай ажахын малшад, мэргэжэлтэд, таряашад Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ хам оролсоод, республикын 60 жэлэй ойн һайндэрые ажалай амжалтаар угтаха гэжэ хамаг хүсэл шадалаа элсүүлэн хүдэлжэ байна.

П. НИКИТИН,
Хоринн районой Дэдэ-Тайлсын совхозой директор.

Улаан-Үдын «Теплоприбор» заводто Александр Меньшиков бүри залуу наһандаа хүдэлхөөр ерэһэн юм. Тиигэжэ 1946 онһоо хойшо заводто токарёор хүдэлнэ. Тэрэнэй ажалай намтарые Октябрийн Революциин орден, «Шэн габьяата ажалай түлөө. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо» медаль гэршэлнэ. Коммунис ажалай ударник Александр Меньшиков түсэбтэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабариие дүрбэн жэлдэ дүүргэхэ гэһэн үүсхэл гаргаһан юм. Табан жэлэйнгээ хоёрдохи жэлэй даабариие болзорһоонь урид дүүргээд, энэ жэлэй тоосоогоор нёдондо жэлһээ хүдэлжэ эхилээ һэн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. Меньшиков участогай мастер Ф. Ф. Пашнитай хөөрэлдэжэ байна.

А. ШОЙЖОЛОВОЙ фото.

БОЛЗОРҺОО УРИД

СССР-эй 60 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абтаһан социалис уялгануудые амжалтатай дүүргэһэнэйнгээ түлөө Сэлэндүүмын заһабарилгын механическа заводой нүүдэл вагонуудые бүтээдэг цехэй коллектив КПСС-эй обкомой ба Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, облсовпроф болон ВЛКСМ-эй обкомой Хүндэлэлэй грамотада хүртэһэн байна.

Вагонно цехэй гаргадаг продукци Госкомсельхозтехникэ нэгэдэлэй предприятинууд та ехээр хэрэглэгдэдэг юм. Хүдөөгэй полевой стануудта байхаар нүүдэл гэрхэнүүд болон заһабарилгын нүүдэл мастерскойнууд ходо хэрэгтэй болодог гээшэ. Оронойнгоо олон область, хизаарнуудһаа абтаһан захилнуудые дүүргэхын түлөө тус цехэй коллектив шадалаараа оролдожо байдаг юм. Амжалта — оролдолгын хүсэнһөө гэжэ дэмы хэлсэдэггүй. Совет ороной 60 жэлэй ойн хүндэлэлдэ 5 вагон түсэбһөө гадуур бүтээхэ гэһэн социалис уялгаяа 10 гаран вагондо хүргэжэ шадаһан байна.

Вагон бүтээлгын цехэй коллектив алдарта ойн энэ жэлдэ эршэдэһэн социалис мүрысөөндэ предприяти соогоо 4 дахин түрүүлжэ гараһан юм. Коллективэйнгээ энэ амжалтада Г. И. Бузинай хүтэлбэрилдэг модо болбосоруулгын коммунис ажалай бригада ехэхэн хубитаяа оруулаа. Тус бригада һара бүриингөө даабариие үлүүлэн дүүргэнэ. Түрүүшүүлэйнь дундаһаа ажалай ветеран, шадамар бэрхэ һурган хүмүүжүүлэгшэд Р. Б. Дугаров, П. И. Шорников, жестянщик В. Ц. Чагдуров, комсомол-залуушуул Анатолий ба Сергей Павловууд, Виктор Тарабарка, Владимир Волосатов гэгшэдые нэрлэлтэй.

— Эдэ нүхэднай хубиингаа уялгануудые болзорһоонь урид сум дүүргээд, мүнөө табан жэлэй гурбадахи жэлэй түсэбөөр хүдэлжэ байһан ажалай түрүүшүүл юм, — гэжэ цехэй начальник коммунист Б. В. Наймушин омогорхон хэлэнэ.

С. ТЮЛЮКИН.

XI ТАБАН ЖЭЛ: АШАГ ҮРЭ, ШАНАР, ДЭЛИСЭ

ТҮРҮҮ АРГА НЭБТЭРҮҮЛХ...

— «Нэгэ нарядаар хүдэлмэрилдэг комплексно бригадануудта хүдэлмэриин саг, үйлэдбэриин ба материальна нөөсэнүүд нилээд ехээр алмагдана. Тэндэ журамынь шанга, салин түлөөһэниинь ехэ байдаг, залуу хүдэлмэришэд мэргэжэлдээ түргэнөөр һурадаг», — гэжэ СССР-эй профсоюзуудай XVII съезд дээрэ Л. И. Брежнев тодорхойлон хэлээ һэн. Хүдэлмэриие иимэ бригадна гуримаар эмхидхэлгэ ба урмашуулга Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадта 1958 онһоо эхилжэ нэбтэрүүлэгдэнэ. Ашагта малтамалай хэбтэшэнүүдые олзоборилдог газар дорохи, мүн нээмэл уурхайнуудта, руда шанаржуулгын фабрикада энэ шэнэ гуримаар салин хүлһэ түлэлгэ эгээл түрүүлэн хэрэглэгдээ. Ажалай энэ гуримда комбинадай зарим цехүүд, модо бэлэдхэгшэд, барилгашад мүн автотранспортын, хамһабариин ажахын болон бусад коллективүүд удаа дараалан оруулагдаһан юм.

Ондо ондоо шадабаритай, абари зантай гэшүүдтэй ажалшадай багахан коллективүүдтэ онсо анхарал хандуулагдаха болодоо. Тиимэһээ цехүүдэй ба комбинадай хүтэлбэрилхы органууд, партийна болон профсоюзай эмхинүүд ажалша коллективүүдые бригадна аргаар эмхидхэлгые, бригадын үйлэдбэриин, экономическа дүнгүүдые дээшэлүүлгэ болон моральна ба материальна талаар урмашуулгые һайжаруулха хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулна.

КПСС-эй ЦК-гай болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1979 оной июль һарын «Түсэблэлгэ болон ажахые эрхилэлгын түхэл шэнжые, онол аргануудые һайжаруулха тухай» тогтоол ба СССР-эй Үнгэтэ металлургиин министерствын энэ асуудалаар гаргаһан захиралта 11-дэхи табан жэлдэ бригадна аргаар ажалые эмхидхэлгэ ба урмашуулгые үндэр, шэнэ хэмжээндэ ябуулха эрилтэнүүдые табяа. Тэрэниие бэелүүлхэ зорилгоор комбинат дотор бага бэшэ хүдэлмэри ябуулагдана.

Экономическа һуралсалай һургуулинуудта тус тогтоол болон захиралта шудалха семинарнууд үнгэргэгдөө. Эдэнэй урда тээ нэн түрүүн бүхы ажалай эмхидхэл наринаар шэнжэлэгдэһэн, алдуу, дутуунууд элирхэйлэгдэһэн, ажахые эмхидхэлгын түхэл шэнжые һайжаруулжа, ашаг үрыень, шанарыень дээшэлүүлхэ дурадхалнууд бэлдэгдэһэн юм. Тиигэжэ тогтоолой үндэһөөр ябуулагдаһан шэнжэлэлгэ ажалшадай оройдоол 44 процентнь бригадна гуримаар хүдэлмэрилнэ гэжэ элирхэйлээ. Хүдэлмэришэдэй олонхинь бригадын гэшүүдэй тоодо оруулагдабашье, тэдэнэй ажалай түлөөһэниинь хүн бүхэнэй хубиин гү, али звеногой (экипажай) бүтээһэн ажалай дүнгөөр түлэгдэдэг байба. Энэл дүнгэй үндэһөөр мүнгэн шан үгтэдэг һэн.

Тиимэһээ үйлэдбэриин бригаданууд, тэрэниие хүтэлбэрилэгшэд, цехүүдэй болон комбинадай бригадануудай соведүүд тухай дүримүүд хоёр дахин шэнэлэн харагдаа һэн. СССР-эй Үнгэтэ металлургиин министерствын 1981 оной 12-то баталһан дүримэй үндэһөөр шэнэ дүрим бэлдэгдээ. Мүн тиихэдэ бригадын бүхы салин болон мүнгэн шангуудые, хүдэлмэришэн бүхэнэй оруулһан хубитые хараада абажа, хубаарилха гурим шэнээр баталагдаа һэн.

Шэнэ дүримөөр комбинадай цехүүдтэ бригадануудай гэшүүдэй тоо хубилгагдаа. Тиихэдэ бригадирнуудаар дэбжүүлэгдэхэ түрүү ажалшад элирхэйлэгдээ. Квартал бүридэ нэгэ үдэрэй семинар үнгэргэгдэжэ, бригадирнууд болон мастернууд Ажал тухай хуули, үнгэтэ металлургиин үйлэдбэридэ бригадна подряд нэбтэрүүлхэ, хүдэлмэришэн бүхэнэй оруулһан хубитые (коэффициент) тодорхойлхо гурим болон бусад асуудалнуудые шудалдаг болоо һэн.

Комбинадай директор М. И. Семеновой хабаадалгатай, парткомой болон профкомой түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн тусхай комисси шэнэ табан жэлдэ ажал бригадна аргаар эмхидхэлгые ба урмашуулгые саашадань хүгжөөхэ ба һайжаруулха бүхы хэмжээ ябуулгануудые наринаар шэнжэлжэ үзөө. Тиихэ зуураа бригадануудай үйлэдбэриин хараа түсэбүүд тодорхойлогдоо, шан хубаарилха гурим шэнэлэгдээ.

Жэшээнь, Холтоһоной уурхайн вольфрамай һудал ашаглахадаа, сэбэрлэлгын бригадануудай ажалай дүн бүхы малталгын хэмжээгээр бэшэ, харин ашагта малтамал абаһанай хэмжээгээр тоологдодог болоо. Тиихэдээ хооһон газар малталга, тэрэниие вагонстакануудта тээжэ зөөлгэ түлэгдэдэггүй, ажалай бүтээсын дүндэ оруулагдадаггүй юм. Руда малталгын ажалай бүтээсэ хэбтэшын һудалай бүдүүн, наринһаа дулдыдана бшуу. Иимэ баримтанууд бригадануудые гансал ехэ хэмжээнэй түлөө бэшэ, харин шанарай түлөө тэмсэлдэ зоригжуулха болоно.

Шанаржуулгын фабрикын түхеэрэлгэнүүдые хүдэлгэдэг ажалшадта концентрат абаха түсэбһөө гадуур болбосоруулһан рудагай хэмжээн тоологдожо, ажалай үрэ дүндэ оруулагдадаг болоо.

Ажалые бригадна гуримаар эмхидхэдэг ба урмашуулдаг хэдэн олон хэмжээ ябуулгануудые нэбтэрүүлһэнэй ашаар комбинадай хүдэлмэришэдэй 63 процентнь шэнэ аргаар хүдэлмэрилдэг болобо. Мүнөө үедэ энэ предприятиин 166 бригадын 121-ниинь гол үйлэдбэридэ хам оронхой.

Мүнөө үедэ ажалые бригадна аргаар эмхидхэлгэ үргэдхэхэ бэшэ, харин тэрэниие саашадань һайжаруулха хараатай шэнэ хэмжээнүүд бэлдэгдэнэ. Тэдэнэй эгээл шухаланuудынь гэбэл, ташуу налуу хадада малталга хэдэг бригадануудые томодхолго, руда шанаржуулгын түхеэрэлгэнүүдые заһабарилха тусхай бригадануудые эмхидхэлгэ, заһабарилагшадые технологическа бригадануудтай хамтаруулга болоно.

ЗАҺАБАРИЛАГШАД — БРИГАДЫН ГЭШҮҮД

Технологическа бригадануудай бүридэлдэ заһабарилагшад оруулагдажа, тэдэнэй салин хүлһэн бригадын бүтээһэн ажалай хэмжээнһээ сэхэ дулдыдадаг болоо. Хэдэн жэлэй урда тээ экскаваторщигуудай бригадатай электрослесарьнууд болон электро-гагнууршад хамтаруулагдаа һэ... гуримшуулагдаһа... бэшэ, харин ху... мэргэжэлтэдһээ ... Заһабарилагшад... табадахи разря... болоо. Экскава... стнүүд ба тэдэн... тус тустаа зур... дүрбэдэхи разря...

Ажалые иимэ ... хэхэдэ, һэргы... мэри, тоһо... бүриин жэжэ-б... рилга һайн ... үнгэргэгдэнэ. Эб... ха ушарнууд ... Тиихэдэ тэһэл... газар үрэмдэн ... руда зөөдэг т... дэлмэришэдэй ... заһабарилагшад ...

Заһабарилагш... шанар дээшэлү... арга гэхэдэ, т... бригада болго... хэһэн хүдэлмэр... салин хүлһэ а... оруулга болоно, ... харуулая. Шанар... рикын хүдэлмэр... дэдэг уһа бүл... нүүдэй урагшагү... гэлжэ һаад то... даг һэн. Запчас... дана гэһэн ш... һабарилагшад ... байгаа. Эндэ ... бүридэһэн тус... бригада байгуу... сагһаа хойшо ... рэгсэлнүүдэй ... усадхагдаа. Тии... нууд хуушан хэ... гэжэ нэмэ... заһабарилагшад ... зүбөөр ашаглах... түсэбтэ хүдэлм... зортонь хэхэ ... гуудай урда та...

Засагай дээдын зургаануудта

САГ ҮРГЭЛЖЫН КОМИССИНУУДТА

[Бу]рядай АССР-эй Верховно Соведэй саг үргэлжын комис[си]... заседани боложо, үхибүүдые медицинын талаар хан[гал]ын байдал тухай арадай депутадуудай Мухар-Шэбэрэй [рай]онно Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо ...А. Кравцовой элидхэлые шагнаба.

[Ра]йонно, сельскэ ба сомоной Соведүүдэй гүйсэдкомууд ...нойнгоо элүүрые хамгаалгын эмхи зургаануудай мате[риал]ьна бааза бэхижүүлнэ, эндэ үхибүүдэй бэеын элүүрые ...алха талаар хэмжээнүүд абтана гэжэ депутадууд тэм[дэглэ]э. Гэбэшье бии байгаа дутагдалнуудаа усадхаха дурад[халн]уудые комисси оруулба.

* * *

[Бу]рядай АССР-эй Верховно Соведэй соёлой, гэгээрэлэй ...спортын талаар саг үргэлжын комисси ажалшадые ком...ис ёһоор хүмүүжүүлхын тула Прибайкалиин районой ...ой эмхи зургаануудай хүдэлмэри зүбшэн хэлсэбэ. Рай[онно] Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо П. А. Че...ин, республикын соёлой министрэй орлогшо А. М. Герш..., Верховно Соведэй депутадууд Д. Н. Дугаров, М. Ф. ...нов, Л .Я. Похосоев гэгшэд энэ асуудал зүбшэн хэлсэл[гэдэ] хабаадалсаба.

...ловска, Зырянска, Гремячинска, Нестеровскэ, Ильинскэ ...ой байшангууд партийна, ажахын органуудтай сугтаа ехэ [хүдэ]лмэри ябуулаа гэжэ комисси тэмдэглэбэ. Гэхэтэй хамта ...районой соёлой эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ дутаг[далн]ууд олон гэжэ тэмдэглэгдэбэ.

* * *

[Хү]дөө ажахын талаар саг үргэлжын комисси мал ажалда ...й хүдэлмэрине оньһожоруулга тухай республикын хүдөө ...тын министрэй орлогшо А. В. Пахеевэй элидхэл шагнаба. ...асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ Буряадай АССР-эй Верховно ...дэй депутадууд — Баунтын районой Амалаадай совхо... һаалишан Н. Б. Ламожапова, Хяагтын районой «Дружба» ...озой һаалишан Л. Б. Будаева, Баргажанай совхозой ту...шан Л. С. Позднякова болон бусад хабаадаба. Тэдэнэр ...ожоруулгын дутуу дунданууды шангаар шүүмжэлбэ. ...йон фермэнүүдтэ түхеэрэгдэһэн оньһон техникэ ходо ...эрнэ, фермэнүүдые оньһожоруулха түсэбүүд дүүргэгдэ...й гэжэ депутадууд тэмдэглэбэ. Комисси эдэ дутагдал...дые усадхаха хэмжээнүүдые хараалаа.

* * *

...ФСР-эй газар тухай Хуулиин Сэлэнгын райондо ямараар ...гдэг тухай асуудалые республикын Верховно Соведэй ...аали хамгаалха талаар саг үргэлжын комисси хаража ...д, дутагдалнуудаа усадхаха тушаа дурадхалнуудые ...лба.

* * *

[Бу]рядай АССР-эй Верховно Соведэй элүүрые хамгаалгын ...социальна хангалгын талаар саг үргэлжын комиссиин ...дани дээрэ «Гусиноозерскын һурагшадые медицинын ...ар хангалга, һургуулинуудай санитарно-техническэ ба ...итарно-ариг сэбэрэй байдал тухай» асуудал зүбшэн хэл...дэбэ. Энэ асуудалаар Гусиноозерскын түбэй больницын ...мад врач В. В. Максарова, арадай гэгээрэлэй таһагые ...гша В. Д. Ринчинов гэгшэд элидхэһэн байна.

[А]радай депутадуудай Гусиноозерско городской Соведэй ...сэдком һүүлэй жэлнүүдтэ һурагшадай медицинскэ хангал..., санитарно-техническэ байдалые һайжаруулха талаар ...ээд хэмжээнүүдые абаа гэжэ комиссиин түрүүлэгшэ ...П. Альцман, комиссиин секретарь М. П. Рябов гэгшэд үгэ ...хэдээ тэмдэглэбэ.

[Һу]ргуулинуудай материально-техническэ бааза һайжараа, ...цинскэ кабинедүүд олошороо, бүхы һургуулинууд ду...гаар, һурагшад халуун эдеэгээр хангагдана.

[М]едицинын хүдэлмэрилэгшэд һэргылхы хүдэлмэрие һара ...иин түсэбэй ёһоор ябуулдаг байна. Һуралсалай жэлэй ...эхэһээ урид бүхы һурагшадай бэеын элүүр шалгагдана. [Һу]ргуулинуудай санитарна байдал, һурагшадые медицинын ...ар хангалга багшанарай конференци дээрэ, районно ...й больницын медсовет дээрэ зүбшэн хэлсэгдэдэг юм. [Г]эхэтэй хамта энэ талаар олон дутагдалнууд дайралдана ...комисси тэмдэглээ. Эдэ дутагдалнуудаа усадхахыень ...комисси Гусиноозерско городской Соведэй гүйсэдкомдо ...адхаба.

Соведүүдэй хүдэлмэри

АЛМАЛТА, АРЬБАЛАЛТЫН АШААР

Северобайкальск үдэр хоногой ошохо бүри урган хүгжэжэ байнхай. Байрын гэрнүүд олоор ашаглагдана. Столово, магазинууд, соёлой байшангууд бодоно. Хүн зоншье тоо олошоржо байнхай. Һүүлэй мэдээгээр хэдэн мянган хүн зон манай городто ажаһууна, ажаллана. Барилгын 37 эмхи эндэ тоологдодог. Эдэнэр бултадаа шахуу БАМ-ай барилгада сэхэ хабаадалсана. Барилгашад, түмэр замшад, тоннельнүүдые баригшад ажал хэрэгтээ али зэргын харюусалгатайгаар ханданаб? Барилгын материал, оньһон техникэ, электрын элшэ хүсэн али зэргын гамтайгаар, аша үрэтэйгөөр хэрэглэгдэнэб? Гүрэнэй даабари дүүргэхэ талаар ямар үүсхэл гаргагданаб? Эдэ бүхы асуудалнууд арадай депутадуудай Северобайкальскын городской Соведэй анхарал доро ходо байдаг. Барилга түргөөр, эмхи шанартайгаар хэжэ, түсэбөөр хараалагдаһан объектнүүдые саг болзортонь ашаглалгада тушаадаг ажалша коллективүүд яһала олон аав даа.

Жэшээнь, үнгэрһэн жэлэй апрель һарада эмхидхэгдэһэн барилга-хабсаралгын 708-дахи поездын коллектив богонихон сагай туршада ехэ хэмжээнэй ажал хээ. Хүдэлмэришэдтөө байрын гэрнүүдые, столово, магазин, котельнэ барихынгаа хажуугаар промышленна томо объектнүүдые Байгалай хойто эрьедэ бодхообо. Тэдэнэр асфальто-бетоной холисо гаргаха заводой барилга дүүргээд, зунай дулаанда 7 километр харгы асфальтаар хушажа үрдибэ. Мүнөө БАМ дээрэ локомотивна депогой эгээл томо корпусой, 400 автомашинын гаражай барилга ябуулжа байна. Тус коллектив байгша оной гурбадахи кварталай дүнгөөр СССР-эй транспортна барилгашадай министерствын, профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугаар шагнагдаа.

Залуу коллектив яагаад иимэ һайн үрэ дүн туйланаб? Энэ коллективые залуу инженер, горсоведэй депутат С. П. Липаткин хүтэлбэрилдэг юм. С. П. Липаткин БАМ-ай барилгада 1974 онһоо хойшо хабаадажа, Звездный, Улькан, Магистральный посёлогуудые барилсаһан намтартай. Тиимэһээл бүхы дүршэл шадабарияа түрэл коллективэйнгээ ажал хэрэгтэ зорюулдаг гээшэ. Тэрэ ажахын бусадшье шухала асуудалнуудаар үргэн хэмжээ ябуулгануудые хараалхаһаа гадна үйлэдбэридэ бии байгаа дутуу дунданууды усадхаха тушаа тодорхой хэмжээнүүдые бэелүүлдэг. Тус поездын хүдэлмэришэд трактор, машинануудаа бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, килограмм хадааһа, цемент, метр хабтагай модо зүбөөр хэрэглэжэ шадана. Имагтал оньһон техникэ, барилгын материал, электрын элшэ хүсэ гамтайгаар хэрэглэжэ шадаһанай ашаар, тус коллектив байгша ондо 314 мянган түхэригэй материал арьбалжа, үйлэдбэридөө 18 мянган түхэригэй сэбэр олзо оруулба бшуу.

«Би — барилгын эзэнби» гэһэн уряа доро БАМ-ай барилгашад мүрысэдэг. Барилгын ёһотой эзэн байхын тула юу хэхэ ёһотойб гэжэ эдэнэр мүн лэ һайн ойлгоно. Хүдэлмэриин сагые зүбөөр, аша үрэтэйгөөр хэрэглэхэ, барилгын материал арьбалха хэрэгтэ гол анхарал хандуулагдана. Илангаяа «ЛенинградБАМстрой» колоннын тоннельнэ 16-дахи отрядай, барилга-хабсаралгын 581-дэхи, 607-дохи, «БАМтоннельстрой» управлениин 1-дэхи автобазын коллективүүд ехэ габьяатай.

Арадай депутат В. Н. Литвиновэй хүтэлбэрилдэг 1-дэхи автобазын коллектив хүсэ ехэтэй «Урал», «Краз», «Маз», «Магирус» түхэлэй машинануудаа аша үрэ ехэтэйгээр хэрэглэжэ, гурбан халаанай туршада ашаглана. Тиихэдээ шэнгэн түлишэ, зэр зэмсэг, запчастьнууд арьбалагдана. Дүй дүршэлөөр баян хүтэлбэрилэгшэ жолоошодой, слесарьнуудай, техникүүдэй мэргэжэл шадабарине дээшэлүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа ехээр табидаг. Тингэжэ хүдэлмэришэдэйнгөө урда шанга эрилтэ табижа, ажалай журам һайжаруулагдана. «Би — барилгын эзэнби» гэһэн уряае жолоошон бүхэн дэмжэжэ, даажа абаһан машинаяа үни удаан сагай туршада ашаглажа, шэнгэн түлишэ арьбалхын тула үсэд шангаар тэмсэнэ. Тэрэнэй ашаар тус автобазын жолоошод 120 мянган түхэригэй түлишэ, запчасть арьбалаа. Гадна автомашинануудые заһабарилгада оруулангүйгөөр ашаглажа, 92 мянган түхэригэй алмалта хэбэ.

Гүрэнэй зөөридэ гамтайгаар хандажа, даабаряа үлүүлэн дүүргэдэг коллективүүд манайда үшөөшье бии.

Гэбэшье нийтын зөөридэ хайша хэрэгээр хандадаг заримшуул үшөөл олоор дайралдана. «Нижнеангарсктрансстрой» трестын УПТК-гай коллектив барилгашадые али бүхы материалаар, зэр зэмсэгээр, оньһон техникээр дутамаггүйгөөр хангаха уялгатай юм.

Тингэбэшье тус коллектив мүнөө хүрэтэр үшөөл һулаханаар хүдэлнэ гэхэдэ алдуу болохогүй. Тэдэнэй гэмээр барилгын материал, зэр зэмсэг, оньһон түхеэрэлгэнүүд саг болзортоо асарагданагүй. Һаяшаг горсоведэй эмхидхэһэн комиссиин гэшүүд шалгалта хэхэдээ, УПТК-гай хашаа соо барилгада хэрэгтэй 216 мянган түхэригэй материал хэбтэнэ гэжэ элирүүлбэ. Мүн тоннельщигүүдэй УПТК-гай хашаа соо аяар 1 миллион 389 мянган түхэригэй оньһон техникэ бии гэжэ комиссиин гэшүүд тодорхойлбо. Барилгада хэрэгтэй шухала материалнууд юундэ эндэ хэбтэхэ болоо юм?

Энэ асуудал городской Соведэй сесси дээрэ шүүмжэлэгдэжэ, тодорхой шиидхэбэри баталагдаа юм. Ехэ багашье юумэ арьбалжа, ажал хэрэгтээ эзэн ёһоор хандаха гээшэ хүн бүхэнэй, арадай депутат бүхэнэй нангин уялга мүн болоно. Тэрэшэлэн һунгагшадай захяанууд хэр зэргэ дүүргэгдэнэб? Гүрэнэй даабари дүүргэхын тула аша үрэтэй ямар хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэнэб? Эдэ бүгэдэ арадай депутадуудай анхаралһаа гараха ёһогүй. Манай городской Соведтэ һунгагшадһаа 32 захяа орооһэн. Тэрээнэй 29-ниинь бэелүүлэгдээд байна. Һунгагшадай захилаар городой үйлсэнүүд асфальтаар хушагдажа эхилбэ, һүниндөө гэрэлтүүлэгдэнэ, ажалшадые уһаар хангаха асуудал шиидхэгдэнхэй.

Северобайкальскын олохон ажалшад, нэрлэбэл, «Нижнеангарсктрансстрой» трестын, оньһожоруулагдамал 137-дохи колоннын, барилга-хабсаралгын 581-дэхи поездын коллективүүд жэлэйнгээ даабари болзорһоонь урид дүүргэжэ, СССР-эй 60 жэлэй алдарта ойе ажалай бэлэгтэйгээр угтаһан байна. Эдэ түрүү коллективүүдэй даабаряа үлүүлхэ хэрэгтэ арадай депутадуудай оруулһан хубита бии.

В. АЛТАЕВА,
арадай депутадуудай Северобайкальскын городской Соведэй гүйсэдкомой секретарь.

ГЭР БҮЛЫН БРИГАДЫН АМЖАЛТА

ЭЛИСТЭ. Хальмагай Городовиковско районой XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозһоо малшад Штахтанай гэр бүлын бригада ойн баярай уялгануудые болзорһоонь урид дүүргээ. Энэ бүлын 7 түлөөлэгшэ бодо мал шахан таргалуулгада хүдэлдэг юм. Тэдэнэй бүлэгүүдтэхи эрэ хашарагуудай шэгнүүр сүүдхэдээ дунда зэргээр килограммаар нэмээгдэнэ. Энэнь район доторoo эрхим үрэ дүн болоно.

Харин малшад В. болон М. Штахтанай бүлэдэ энэ амжалтань хоёр дахин үнэтэй. Юуб гэбэл, гурбан жэлэй саада тээ тэдэнэй 5 хүбүүд комсомолшууд түрэлхидэйнгээ бригадада шахан таргалуулгын операторнуудаар хүдэлхөөр ерэһэн юм. Тиин мүнөө тэдэнэр өөһэдынгөө шадамар бэрхые харуулба бшуу.

Армида албаяа дүүргэхээ байһан хоёр бага хүбүүдынь бригадада ерэхэ. Бусадшье үхибүүдынь томонууд боложо байнхай. Бүхыдөө 14 үхибүүтэй.

Үбэлжэлгын дүнгүүдээр барюулагдаха «Мал ажалай эрхим коллективтэ» гэһэн республиканска шанда хүртэхын түлөө Штахтанай бүлэ мүрысөөндэ оролсонхой.

o

УЛААН ТУГТА ХАЛЬМАГ

Хальмагай «Баяр» ансамблиин дуу, хатар шагнаһан, хараһан хүн бүхэнэй сэдьхэлдэ баяр түрэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Баяр» ансамбльда хабаадагшад, Яшкульска Соёлой байшангай уран һайханай бүлгэмэй гэшүүд (зүүн гарһаа) Галина Шанинова, Светлана Дорджиева, Любовь Коншаева, Светлана Боктаева.

ТАСС-ай фотохронико.

ДЕПУТАТ — АРАДАЙ ТҮЛӨӨЛЭГШЭ

ҺАЙНААР АЖАЛЛАХА АРГАТАЙБДИ

Манай районой ажалшад КПСС-эй XXVI съездын ба партиин ЦК-гай майн болон ноябриин (1982 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхын, мүн Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойе ажалай ехэ амжалтануудаар угтахын түлөө бүхы хүсэ шадалаараа оролдожо байнхай. Тиихэдэ бидэшье, Далахайн совхозой ажалшад, илангаяа малшад энэ үүсхэлыень баяртайгаар дэмжээд, өөһэдынгөө хубита оруулхые хүсэнэбди.

Бидэнэр, Далахайн совхозой мал ажалай хүдэлмэрилэгшэд Хяагтын районой Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой, мүн Хориин районой Үдын сомоной Соведэй ажалшадай гаргаһан үүсхэлнүүдые дэмжэн, 1982—1983 онуудай нийтын малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ, үхэр малаа гарза хохидолдо оруулангүйгөөр түл олоор абаха, малайнгаа ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ гэжэ оролдон ажаллана бди. Энэ талаар манай Утаата-Далахайн сомоной Соведэй гүйсэдкомой хүдэлмэрилэгшэд, арадай депутадууд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд болон совхозой бүхы ажалшад ехэхэн хүдэлмэри ябуулна гээшэ.

Нийтын адууһа малай үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлдэжэ, тэрэнние амжалтатайгаар үнгэргэхэ тухай асуудалнуудай совхозой ажалшадай хамтын суглаанууд, сомоной Соведэй сессинүүд дээрэ саг үргэлжэ зүбшэн хэлсэгдэдэг дээрэһээ гүүртэнүүд болон фермэнүүдтэ үзэгдэдэг дутуу дунданууд саг дары усадхагдадаг байна. Тингэжэ үбэлжэлгэдэ бэлдэхэ талаар тусгаар бригада эмхидхэгдэжэ, фермэнүүд болон гүүртэнүүдээр ябажа, малай байрануудые дулаалдаг, хашаа хорёонуудыень заһадаг, мүн малшадта үбһэ түлеэень зөөжэ үгэдэг юм. Тиихэдэ уһанай гарадаггүй зарим газарнуудта, мүн буруудай үбэлжэдэг гүүртэнүүдтэ үбэлэй һаранууд уһан зөөгдэдэг. Малшад зөөгдэһэн уһаяа халаажа, үхэр буруудаа бүлеэн уһаар ундалуулна.

1982—1983 онуудай үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар үнгэргэхын түлөө совхозой бүхы ажалшад, мал ажахын хүдэлмэрилэгшэд оролдоно. Депутадуудай постнууд мүн лэ ажал хүдэлмэреэ үргэдхэнэ. Манай совхозой хоёрдохи отделенидэ хамта дээрээ депутадуудай 5—6 пост байгуулагданхай.

Хоёрдохи отделениин түб болохо Далахайн тосхонһоо 2 модоной зайда оршодог Зүүн-Хабарзаанай гүүртэдэ депутадуудай нэгэ пост эмхидхээ һэмди. Энэ пост Һүбэтын голой гурбан гүүртын, тиихэдэ миниин даадаг Зүүн-Хабарзаанай мяханай шэглэлтэй гүүртын ажал хэрэгүүдээр һонирходог байна. Манай коллектив комсомол-залуушуулһаа бүридэнхэй. Эндэ комсомолшууд Юрий, Светлана Шойдоровтон, Даба-Сырен Будажапов гэгшэд ажаллана. Манай ажалладаг гүүртэдэ хамта дээрээ тугаллаха 130 үнеэд болон гуниад сугларанхай. Үнеэднай январь һараһаа түрэжэ эхилхэ юм. Энэ жэлдэ 100 үнеэн бүхэнһөө 100 тугал абаха уялгатайбди. Энэ уялгаяа бодото дээрэнь бэелүүлхын тула бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллана бди. Бидэнэй һайнаар ажаллаха, абаһан уялгаяа дүүргэхэ талаар бүхы эрхэ байдал үгтэнхэй. Хоёр жэлэй саада тээ шэнэ, дулаан, томо үхэрэй байра баригдажа, ашаглалгада үгтөө һэн, тиихэдэ тугалаймнайшье байра дулаан, һайн юм. Үнеэдэй ууха уһан үдэртөө 3 дахин машинаар зөөгдэнэ. Уһаяа халаажа бүлеэн болгоод, үхэр малаа ундалуулнабди. Үнеэдээ һайн мууень илгажа, 3—4 ондоо хорёонууд соо эдеэлүүлнэбди.

Нийтын малай үбэлжэлгые амжалтатай һайнаар үнгэргэхын тула адууһа малдаа бардам хүртэхэ тэжээл бэлэдхэхэ шухала гээшэ. Энэ талаар манай гүүртэнүүд һайн нөөсэтэй гэжэ тэмдэглэхээр. Мүнөө жэлэй сагай уларилай хэды хура, бороотой байбашье, манай совхозой ажалшад оролдолго ехэтэйгээр ажаллан, үбһэ тэжээл ехээр бэлэдхэжэ шадаа. Манай Зүүн-Хабарзаанай үбһэшэдэй звеное залуу коммунист Александр Базаров хүтэлбэрилжэ, 1100 центнер һайн шанартай үбһэ бэлэдхээ.

Тиихэдэ Һүбэтэ голые үгсэхэдэ оршодог хоёр гүүртэнүүдтэ мүн лэ һайн үбһэн бэлэдхэгдээ гэжэ тэмдэглэхээр. Манай совхозой гүүртэ бүхэндэ үбһэшэдэй тусхай звенонууд байһан юм. Тэдэнэр жэл бүхэндэ тэрэл даалгагдаһан гүүртынгөө үхэр малда үбһэ тэжээл бэлэдхэдэг заншалтай болонхой. Нигэжэ эмхидхэгдэһэн ажалай үрэ дүнгынь ехэ һайн байдаг, мүн ажалайнь бүтээсэшье дээшэлдэг. Юундэб гэхэдэ, нэгэл звеногойхид нэгэл малшадтаа үбһэ бэлэдхэхэдээ, һайн шанартайгаар, ехэ үбһэ абахые оролдоно ха юм. Тингэжэ манай голой наада захада оршодог Доодо-Һүбэтэ гэжэ гүүртэдэ Александр Цыденжапов, Дондок Цыбенов, Бадма Доржиев гурбан 12-дохи жэлээ таһалгаряагүйгөөр үбһэ бэлэдхэбэ. Эдэнэр хажуудаа һургуули дүүргэһэн комсомолшуудые абажа, дүй дүршэлөө хубаалдадаг заншалтай болонхой. Дээдэ-Һүбэтын малай байра дээрэ совхозой дүршэлтэй хүдэлмэришэн Шагдар Доржиевич Цыреновэй звено жэл бүри үбһэ тэжээл бэлэдхэдэг. Отделениин түбһөө 25 модоной зайда оршодог Тарбагатайда малшан Бато-Очир Батуевич Шагдуров өөрынгөө хүсөөр гүүртынгөө малнуудта үбһэ тэжээл бэлэдхээ. Нигэжэ манай совхозой ажалшад Саратовска областиин арадай депутадуудай гаргаһан «Ургуулһанаа бүхыдэнь хуряае!» гэһэн уряае халуунаар дэмжэн, нийтынгээ адууһа малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхын тула бүхы хүсөөрөө оролдоо.

Би хадаа Һүбэтын голой эдэ гүүртэнүүдһээ сомоной Соведтэ депутадаар һунгагдаһан байнаб. Депутат-арадай түлөөлэгшэ гэжэ тон зүбөөр хэлсэдэг. Ушар иимэһээ арад зонтойгоо хамта, тэрээндэ алба хэхэ уялгатай гээшэ ха юмбиб. Даалгагдаһан газартамни 4 гүүртэ оршодог. Эдэ гүүртэнүүдтэ дүй дүршэлтэй, ажалша бэрхэ хүнүүд хүдэлнэ. 30 модоной зайда оршодог, эгээ дээдэ захын һубай малай гүүртые залуу малшан Б-О. Шагдуров даадаг юм. Бато-Очир Батуевич табадахи жэлээ нэгэл гүүртэдээ ажаллана. Үнинэй малшад Софья Цыденовна Базарова, Долгор Самбуевна Будаева гэгшэд Дээдэ-Һүбэтэ гэжэ газарта олон жэлэй туршада амжалтатайгаар ажаллажа байдаг. Тиихэдэ Доодо-Һүбэтын гүүртэдэ Ринчин Будажаповна Доржиева Бимба Дымбрылович Дылгиров хоёр 13-дахи жэлээ буруудые харууһална. Эдэнэр 1982—1983 онуудай нийтын малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ, үхэр малаа гарза хохидолдо оруулангүйгөөр, ашаг шэмыень дээшэлүүлхын тула бүхы хүсэ шадалаараа оролдожо байнхай. Нигэжэ бидэнэр бэе бэеэ дүнгэлсэн, дүршэл шадабаряа хубаалдан, эбтэй зэтэйгээр ажаллана бди. Олон жэлэй туршада мал ажалда хүдэлжэ ябаһан аха нүхэдһөөнь олон юумэндэ һурахаар. Би иимэ һайн һайхан сэдьхэлтэй, дүршэлтэй хүнүүдээр ажаллажа ябаһандаа омогорхолтойб. Иимэ һайхан үе сагта ажаһуухадаа үшөөшье һайнаар ажаллаха хүсэл түрэнэ. Түрэл Буряадайнгаа 60 жэлэй ойн баярые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тула бидэнэр, совхозой ажалшад, коммунистнууд, арадай депутадууд бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллажа байнабди.

Манай совхозой партийна организаци болон нийтын организацинууд КПСС-эй ЦК-гай майн (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ тушаа ойлгуулмжын хүдэлмэри хүн зоной дунда үргэнөөр ябуулна.

Тиихэдээ малай ашаг шэмые дээшэлүүлхын, хүдэлмэриин шанарые һайжаруулхын, үбһэ тэжээлээ гамтайгаар гаргашалхын, бүхы дээрэнь алмалта, арьбалалта туйлахын түлөө ехэ оролдолго гаргахаар шиидэнхэйбди. КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленум дээрэ Генеральна секретарь Ю. В. Андроповой хэлэһэнэй ёһоор, «...Эдеэ хоолой программа дүүргэлгые унжагайруулжа болохогүй гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Агропромышленна комплексын хүдэлмэрилэгшэд хүсэлэл оролдолгоёо үдэрһөө үдэртэ шангадхаха, энэ зорилго шиидхэлгэдэ зорюулагдаһан айхабтар ехэ мүнгэ зөөриин ашаг харюугайнь бүри мүнөөдэр абтахаар, харин үглөөдэр бүри ехээр абтахаар ажаллаха ёһотой». Энэнь манайда сэхэ хабаатай, тон шухала заабари гэжэ тоолохо байнаб.

Н. ДАМБИЕВА,
Захаамнинай районой Далахайн совхозой «Зүүн-Хабарзаанай» мяхалиг үүлтэрэй гүүртые даагша, Утаата-Далахайн сомоной Соведэй депутат.

...е амяарлан заһабарилха ...хэрэглэдэг болоо. Тиигэ...эдэнэй салин хүлһэниинь ...алжэ, ажалһаа гаража ...р ушарнууд усадхагдаба. ...астьнуудаар хангалгын ...оруулагдабал, бригадын ...ддые хоёр заһабарилаг... үсөөрүүлхээр хараалаг...

...аин тиихэдэ руда бутар..., мүн бүри жэжэ болго... отделенинүүдтэ заһабари...адай тусхай бригада эм...эхэ хэрэгтэ фабрикын ме...гууд ба нормировщигууд ...гүйдэнэ. Юундэб гэхэдэ, ...ууддые үгэхэ, бэшэхэ, бү...эхэ хүдэлмэриин хэмжээн ... дээшэлнэ бшуу. Мүнөө ...нормировщик 300 хүдэл...лэгшэдэй салин хүлһэ, ... мүнгэн шангуудые тоо...гаргадаг юм. Тиимэһээ тэ...й ажалай зарим хубита ...лтер-расчётчигуудта даал... үгэхэдэ болохо байгаа ...һанагдана.

НЭГЭ ПОДРЯДААР ХҮДЭЛМЭРИЛГЭ

...гэ нарядаар хүдэлмэрил... бригадын гэшүүдтэ бү...н продукциинь хэмжээр ...н хүлһэн түлэгдэдэг гээ... Газар малталгын, руда сэ...лгын ажалнуудта, экска...раар руда ашаха болон ...э тэһэлхэ, гүнзэгы нүхэ ...дхэ хүдэлмэринүүдтэ, мүн ...о бэлэдхэлгэдэ, барилга...аралгын хүдэлмэри ябуул... бригаданууд иимэ аргаар ...лана. Бригадын бүтээһэн ...лмэриин дүнгөөр мүнгэн ... олгогдодог байна. Гэбэшье ...турим өөрын дутуу дун...удтай. Нэгэ адли разряд...һа, зарим ажалшад ...эн шадал, хүсөөрөө хү...агүй гэхэ гү, али хоёр ...оогоор даалгагдаһан хэрэг...хандана. Модо болбосо...дог звенонуудые, БелАЗ-... түхэлэй автосамосвалай ...ошодые ажалдаа гара... үдэрөөрнь тодорхойлжо, түлбэриень үгэхэ бригаданууд болгожо шалгаһанай һүүлээр иимэ шухала тобшолол хэгдэһэн юм. Тиимэһээ звено гү, али экипаж бүхэнэй ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ зорилготойгоор бригадын түсэбые звено, экипаж бүридэ амяарлан хубаарилха зэргэтэй болгодоо. Тэдэнэр энэ хубиингаа түсэб дүүргэхэдээ, тогтоогдоһон шангай 50 процент абана. Шан түлэгдэхэдөө, звеногой гэшүүнэй өөрын салингай хэмжээнһээ тоологдожо, хүн бүхэнэй ажалда оруулһан хубитаһаа сэхэ дулдыдадаг болоо. Тиихэ зуура бүхыдөө бригадын түсэбөө бэелүүлбэшье, звеногой гү, али экипажай хубиингаа түсэб дүүргээгүй һаань, гээгдэгшэдтэ материальна урмашуулга үгтэнэгүй. Иимэ гурим хүн бүхэнэй хүсэ шадал элсүүлхэ арга олгоно ха юм.

Барилгын материалнуудай цех модо бэлэдхэдэг юм. Тээд ой тайгаһаа асарагдаагүй модон тэрэнэй бүтээжэ гаргаһан продукцида оруулагданагүй. Тиимэһээ нэгэ нарядаар хүдэлдэг, модо бэлэдхэхэ ба зөөхэ комплексно бригаданууд эмхидхэгдэдэг болоо.

Автотранспортын цехэй жолоошодой бригада модо ашажа зөөнэ. Хоорондоо холбоотойгоор, нэгэдэжэ хүдэлмэрилдэг болохо гэһэн дурадхал бэелүүлхэ хэдэн олон хэмжээн абтаа һэн. Нэн түрүүн ажалшадай, мүн хүтэлбэрилэгшэдэй дунда ойлгуулмжын хүдэлмэри ябуулагдаа. Түрүүшын үедэ зөөгдэһэн модоной хубяар бэлэдхэгшэдтэ мүнгэн шангууд түлэгдэдэг байба. Харин тиигэжэ ой соо оталогдожо нөөсэлэгдэһэн модон үгы болобо. Иимэ ушарта бэлэдхэһэн ба зөөгдэһэн модоной хэмжээгээр лэ амяарлагдажа шан үгтэнэ. Мүнөө үедэ энэ продукциин бага бэшэ нөөсэ байгуулагдаа, модо ашадаг талмайнууд, харгы замууд һайжаруулагдаа.

БРИГАДНА ПОДРЯД НЭБТЭРҮҮЛГЭ

Бригадна подряд хадаа ажахын тоосооной нэгэ түхэл янза болоно. Энэ арга бригадын коллективтэ цехэй захиргаантай хоёр талын хэлсээ баталха арга олгоно, даалгагдаһан хүдэлмэреэ саг болзортонь, шанартайгаар бүтээхэ харюусалгатай болгоно, ажал ябуулгын дүнгүүдэй түлөө харюусалга нилээд нэмэнэ. Хэлсээн—юридическэ документ мүн болодог. Ажалай хуули ёһодо мүнөө үедэ баримталагдадаг гуримуудта таарахагүй пунктнууд хэлсээн соо оруулагдахагүй ёһотой. Хэлсээндэ техническэ документациһаа гадна хүдэлмэринүүдэй түсэблэн-тоолоһон үнэ сэн, гаргашалагдаха материалнуудай лимитнэ карта баталагдаха зэргэтэй. Мүн тиихэдэ хэлсээнэй ёһоор баталагдаһан хүдэлмэриин болзорые хороохо, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулха тэмсэл үргэдэдэг байна.

Бригадна подрядай ашаг үрэтэй байһаниинь элитэ. Гэхэтэй хамта комбинадта энэ таатай арга нэбтэрүүлхэ хүдэлмэри унжагайруулагдана гэжэ тэмдэглэлтэй. Мүнөө үедэ арайхан гэжэл барилга-хабсаргалгын управлениин Т. А. Валеевэй, Чжан-Чанчениин бригаданууд, Холтоһоной руднигай малталга ябуулдаг А. А. Сафроновой бригада лэ иимэ бригадна подрядаар хүдэлнэ. Энээнэй шалтагаан элдэб янзын байха. Жэшээнь, руда зөөдэг дүүжэн харгын, мүн шанаржуулгын фабрикадахи бутаргалгын отделениин үйлэдбэринүүдэй хүсэ багатай байһанһаа БелАЗ-540 автосамосвалнуудай жолоошодой бригадануудые, экскаваторщигуудые энэ аргаар хүдэлмэрилдэг болгохо шадал үгыдэгдэнэ. Түмэр арматурын ба цементын бага лимидээр үгтэдэгһөө түмэр-бетон бэлэдхэдэг бригада хуушаараа ажаллаһаар. Үшөө нэгэ шалтагааниинь гэхэдэ, цехүүдэй хүтэлбэрилэгшэд коллективэйнгээ үндэр бүтээсэтэйгээр ажалладаг болохын тула оролдоногүй.

Харин тиихэдэ бригадна подрядаар ажалладаг, дүрбэн гэшүүдһээ бүридэһэн Анатолий Александрович Сафроновой бригадын хүдэлмэриин дүнгүүд тон һайн юм. Тэдэнэй халаан бүриин ажалай бүтээсэ 40—55 процентээр дээгүүр болоно. Энэ дүн салин хүлһэндэ сэхэ дулдыдана. Хэрбээ Холтоһоной руднигай горнягуудай үдэрэй салин дунда зэргээр 14 түхэриг 75 мүнгэн болодог һаа, А. А. Сафроновой бригадынхид 20 түхэриг 59 мүнгэ абана. Үшөө энээндэ шангай дүн нэмэгдэхэ зэргэтэй.

Мүнөө үедэ комбинадай цехүүдтэ бригадануудые бригадна подрядаар хүдэлмэрилдэг болгохо талаар хэмжээ ябуулганууд баталагдаа. Бүхыдөө 12 коллективүүд шэнэ арга хэрэглэн хүдэлжэ эхилхэнь. Тэдэнэй тоодо Холтоһоной руднигай А. Н. Москвитин, А. Г. Шевякин гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг, руда сэбэрлэдэг, В. Д. Дамбаевай хадын малталга хэдэг бригаданууд, Юнхэрэй руднигай А. А. Шагдуровай газар үрэмдэдэг бригада, Баянголой энергоцехэй А. К. Зайцевай экскаваторщигуудай бригада, автотранспортын цехэй мазут зөөдэг Н. Я. Акуловай бригада болон бусад оролсоно. Иигэжэ промышленна үйлэдбэридэ хүдэлмэрилэгшэдэй 7 процентнь бригадна подрядта оруулагдаха юм. Саашадаа цехүүдэй хүтэлбэрилэгшэд нийтын эмхинүүдтэй хамта иимэ аргаар ажал эмхидхэлгэдэ онсо анхаралаа хандуулха бээз гэжэ найдагдана.

БРИГАДИРНУУДАЙ СОВЕДҮҮД

Мүнөө бригадна подряд шэнжэлхэ, нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ һая байгуулагдаһан шэнэ эмхинүүд — цехүүдэй болон комбинадай бригадирнуудай соведүүд ехэ үүргэ дүүргэдэг болоо.

Комбинадай бригадирнуудай совет 11 гэшүүдһээ бүридэнхэй. Тэрээндэ цехүүдэй бригадирнуудай соведэй түрүүлэгшэд бултадаа оролсожо, өөһэдынгөө ажалшадай түлөөлэгшэдынь болонхой. Дээрэ дурсагдаһан А. А. Сафронов түрүүлэгшээр һунгагдаа. Соведэй зүблөөн тусхай түсэбэй ёһоор хүдэлмэрилнэ. Квартал бүридэ тэрэнэй нэгэ зүблөөн үнгэргэгдэдэг юм. Бригадануудай үйлэдбэриин жэлэй түсэбүүд, зарим коллективүүдэй социалис уялгануудаа урилшалан бэелүүлхэ гэһэн дурадхалнууд зүблөөн дээрэ харагдана. Цехүүдэй хүтэлбэрилэгшэд бригадануудта ажалай таарлу эрхэ байдал байгуулха хүдэлмэри тухайгаа соведэй гэшүүдэй урда тоосодог юм.

Соведэй хүдэлмэридэ комбинадай директор, ахамад инженер, парткомой секретарь, профкомой түрүүлэгшэ, ахамад мэргэжэлтэд, таһагуудай хүтэлбэрилэгшэд хабаадалсана. Зүблөөндэ харагдаһан асуудалнуудые комбинадай хүтэлбэрилэгшэдэй баталһанай һүүлээр, тусхай захиралта гаргагдажа, олоной анхаралда соносхогдодог юм.

Мүнөө үедэ Соведүүдэй гэшүүд, тэдэнэй түрүүлэгшэ бусад коллективүүдые бригадна подрядай аргаар хүдэлмэрилдэг болгохо хэмжээнүүдые бэелүүлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

А. НИКИТИН,
Зэдын комбинадай ажал бригадна аргаар эмхидхэхэ талаар ахалагша инженер.

Ш. БАКШЕЕВ,
манай корр.

Польшын Арадай Республикын мүнөө үеын байдал бүрил түбшэн дарую боложо байнхай. Фабрика, заводууд, шахтанууд болон портнууд таһалгаряагүйгөөр хүдэлнэ. Оронойнгоо ерээдүйн түлөө һаналаа табиха гэһэн үндэр харюусалга ажалша коллектив бүхэн мэдэрнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Тархоминдохи ПОЛФА гэжэ фабрикада эмүүдые багсалалга. Энэ тэмдэгтэй эмүүд социалис аха дүү оронуудта мэдээжэ болонхой.

ЦАФ—ТАСС-ай фото.

Социалис оронуудаар

БЭДЭРЭЛГЫН СЕЗОН ТҮГЭСЭБЭ

УЛААН-БААТАР. СЭВ-эй гэшүүн-оронуудай уласхоорондын геологическа экспедици Монголой Арадай Республикада ээлжээтэ сезоноо түгэсхэбэ. Мүнөө жэлдэ социалис оронуудһаа ерэһэн газарай баялигуудые шэнжэлэгшэд республикын зүүн хубида — Хэрлэн мүрэнэй хойто захадахи газарые шэнжэлгэ үргэлжэлөө, энэ райондо хоморой металлнуудые бэдэрээ. Геологуудай интернациональна отрядай абаһан дүнгүүд тэндэхи зэдэй-молибденэй уурхайе промышленна гуримаар ашаглахада туһалха юм. Гадна ороной нүгөөдэ райондо —Урда Гобидо шэнжэлгэнүүд хэгдэһэн байгаа.

СЭВ-эй оршондо аха дүү социалис оронуудай харилсаа холбооной ашаг үрэ ехэтэй хубинь болоһон уласхоорондын геологическа экспедици Монголой газар дайда дээрэ долоодохи жэлээ хүдэлнэ. МНР-эй минерально-түүхэй эдэй нөөсэнүүдэй баазые шэнжэлхэ ба бэхижүүлхэ талаар социалис экономическа нэгэдэлэй комплексно программые бэелүүлгэдэ тэрэнэй ажал ябуулга шэглүүлэгдэнхэй. Болгариин, Венгриин, Кубын, Монголой, Польшын, Советскэ Союзай болон Чехословакиин мэргэжэлтэд экспедициин хүдэлмэридэ хабаададаг юм.

МЕКОНГЫН АДАГТАХИ СОЦИАЛИС ХУБИЛАЛТАНУУД

ХАНОЙ. Меконгын олон һалаануудай адагта — Вьетнамай хүдөө ажахын шухала зонодо хүдөө ажахын хубилалтанууд боложо үргэлжэлнөөр. Хүн зоной олонхинь болодог дунда шадалтай тарияашадые кооперативуудта хабаадуулха гээшэ тэрэнэй гол зорилго болоно. Үгытэй ядуу тарияашадай бүлэнэртэ газар таһалжа үгэхэ, хүдөө ажахын артельнүүдые эмхидхэхэ зорилго табигдана. Урда Вьетнамай хүдөө нютагуудта социалис ехэ үйлэдбэридэ ороход замда эдэ артельнүүд дамжалгын шата болохо юм.

Мүнөө Меконгын олон һалаануудай адагта хүдөө ажахын 8 мянгаһаа бээшэ артель ба 185 кооператив байгуулагданхай. Вьетнамай урда нютагуудай хүдөө ажахыда социалис сектор бүри ехэ үүргэ дүүргэдэг болоо.

САФРА ЭХИЛЭЭ

ГАВАНА. Ороной гол баялиг болохо саахарай хулһа хуряалгын ба болбосоруулгын хаһа Кубада эхилэнхэй. Кубын революциин үлгы — Сантьяго-де-Куба провинциин ажалшад ээлжээтэ сафрые эхилээ.

Эрхэ сүлөөгэй олтирогой ажалшад мүнөө жэлэй ургаса хуряалгые бүри эмхитэйгээр үнгэргэхые шиидэнхэй. Тон богони болзорто элшэ хүсэнэй нөөсэнүүдые бүри багаар гаргашалжа, ургаса хуряалгые үнгэргэхэ зорилго Компарти республикын арадай ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй урда табинхай.

(ТАСС).

ДАЙШАЛХЫ ШАДАБАРИ

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай үедэ Александр Гаськовой дайшалхы зам нилээд хүшэр хүндэ байһан. Тэрэ Баруун-Урда фронтын нэгэдэхи танкова бригадын бүридэлдэ нэн түрүүн дайлалдаһан, удаань Сталинградска, 3-дахи Украинска фронтнуудта дайсадые бута сохилсоһон юм.

— Сталинградай түлөө байлдаанууд шанга тэмсэлдэ үнгэрөө. Квартал бүхэнэй, гэр бүхэнэй түлөө тулалдаан болоо һэн. Фашис булимтарагшад хүсэ шадалайнгаа, техникын талаар нилээд булюу байгаа. 6-дахи шэлэгдэмэл немецкэ арми генерал-фельдмаршал Паулюсай командалга доро манине бута сохихо һанаатай һэн. Тиихэдэ манай 1-дэхи танкова бригадын, онсолбол, 3-дахи гвардейскэ мотострелково батальоной сэрэгшэд һүүлшынгээ һомон хүрэтэр дайлалдаа һэмди, — гэжэ А. С. Гаськов хөөрөө һэн.

Ротын командир лейтенант А. С. Гаськов эрэлхэг зоригтой командир байһан. 3-дахи гвардейскэ мотострелково батальоной командир капитан К. И. Медведев А. С. Гаськов тухай иигэжэ бэшэһэн байдаг: «Дайсадай бүхэлэлгые сүмэ сохин оролгын үедэ лейтенант А. С. Гаськов командирай шадабари зориг харуулаа, подразделениие хүтэлбэрилжэ шадаха байһанаа гэршэлээ. Тэрэнэй рото эгээл түрүүлэн немецкэ армиин штабай байшан бүһэлэн абаһан байна. Дайшалхы шадабари харуулһанай түлөө А. С. Гаськов Улаан Одоной орденоор шагнагдаа».

Сталинград шадархи байлдаан хадаа манай совет сэрэгшэдэй шэн зоригые гэршэлээ һэн.

А. С. Гаськов Сталинградһаа Зүүн Прусси хүрэһэн намтартай. Германиин газар дайдада дайсанаа даража, даагаа һүүлдэһэн юм. Хэды дахин хүндөөр шархатаашье һаа, дахинаа заатагүй жагсаалдаа бусадаг байгаа. Коммунист Гаськов түрэл совет оронойнгоо хото, һууринуудые сүлөөлэлсэхэһөө гадна, Румынн, Венгри болон Польшые дайсадай һабарһаа мулталалсаа.

1947 ондо армиһаа табигдаад, Улаан-Үдын почтамтда кадрнуудай таһагай начальнигаар хүдэлөө. Наһа найнгаа амаралтада гараһанай удаа ажалай ба дайнай ветеран А. С. Гаськов почтамтын участогта инкассаторай уялга дүүргээ. 35 жэлдэ нэгэл газартаа хүдэлхэ зуураа тэрэ почтовик-операторнуудай, телеграфистнуудай, почтальонуудай мэргэжэл шадабарие дээшэлүүлхын тула нилээд ехэ юумэ хэһэн байха юм. Холбооной участогуудай отделенинүүдтэ начальнигуудые, тэдэнэрэй орлогшонорые урган хүмүүжүүлжэ дэбжүүлхэ талаар онсо хубитаяа оруулһан.

Мүнөө үедэ А. С. Гаськов почтамтдаа ДОСААФ-ай эхин эмхиин түрүүлэгшээр һунгагданхай. Хорёод жэлдэ энэ уялга дүүргэжэ ябана. Эндэхи түлөөлэгшэд сэрэгэй-патриотическа хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин талаар район дотороо түрүү һуури эзэлдэг юм. Почтамтын хүдэлмэрилэгшэдэй һургуулинуудай һурагшадай урда А. С. Гаськов элидхэлнүүдые уншадаг, хөөрэлдөө эмхидхэдэг. «Ужам һайхан сэдьхэлтэй, залуушуулые шадамар бэрхээр хүмүүжүүлдэг хүн» гэжэ почтынхид тэрээн тухай хэлсэдэг.

Б. СОТНИЧ.

Улаан-Үдын Ленинэй орденто локомотив- вагон заһабарилгын заводто ажалай ветеранууд олоороо хүдэлдэг. Жэшээнь, дархашуулай цехтэ партиин болон ажалай ветеран Сергей Александрович Корман дүшэн юһэдэхи жэлээ хүдэлжэ ябана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: цехэй партийна организациин секретарь И. Г. Коренев С. А. Кормантай (зүүн гарһаа) хөөрэлдэжэ байна.

В. ПЛУТТЫН фото.

ШЭНЭ ЖЭЛЭЙ ШЭНЭ ФИЛЬМҮҮД

Хүндэтэ уншагшад, таанадаа шэнэ жэлэй эхин һарын кинорепертуартай танилсуулхамнай. Ороноймнай түүхын үнгэрһэн ба мүнөө үе сагые харуулһан шэнэ фильмүүд республикымнай болон ниислэл хотымнай кинотеатрнуудта январь һара соо олоор табигдахаар хараалагдана. Жэшээлхэдэ, урдань табигдаһан «Ошибка резидента», «Судьба резидента» гэжэ картинануудай үргэлжэлэл — **«Возвращение резидента»** гэһэн фильмые түрүүшын һарада дурдаа.

Урда хоёройнь удхые һанана ёһотой. Тэрэнэй гол герой Михаил Тульев гурбадахи фильм дотороо совет тагнуулшан болонхой, Баруунай оронуудай нэгэндэ ябана... Хаана юу хэжэ ябахыень һонирхобол, «Возвращение резидента» гэжэ фильм харахыетнай хүсэнэбди.

СССР-эй арадай артист Георгий Жженов М. Тульевые наадана. Тэрэнтэй хамта Петр Вельяминов, Евгений Герасимов, Николай Прокопович, Леонид Броневой, Борис Хомичев, Евгений Киндинов болон бусад тэндэ хабаадана.

Режиссёр Николай Стамбула «Мосфильм» студида түрүүшынгээ горитой хүдэлмэри болохо **«Предисловие к битве»** гэжэ картиные үнэн болоһон ушар дээрэ үндэһэлэн буулгаһан байна.

Үйлэ хэрэгынь Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай түрүүшын үдэрнүүдтэ болоно. Фашис сэрэгэй һүртэ машина улаан шуһа адхаруулһаар, оронойmнай гүн уруу дабшана... Теэд агуу ехэ тулалдаан урдань хүлеэжэ байгаа бшуу.

Фашис Германи танкнуудаараа булюу һэн. Тиимэһээ урдаһаань сохилто үгэхэ хүсэтэ машина манда тон шухала болоһон юм. Дайнай эхилһээр 37-дохи үдэртэнь Магнитогорскын металлургическа комбинадта энэ асуудал шиидхэгдэһэн байна.

Алексей Арбузовай мэдээжэ зүжэгөөр **«Сказки... сказки... сказки старого Арбата».** Тэрэнэй удха тухай хэлэһэнэй дэмы. Үйлын хараалаар юм гү, али үреэлээр гү— эсэгэ хүбүүн хоёр нэгэ басаганда дурлана...

Эсэгэ Федор Балясниковай ролиие СССР-эй арадай артист Игорь Владимиров, тэрэнэй хүбүүн Кузьмагай ролиие актер Кирилл Арбузов гүйсэдхэнэ. Харин эсэгэ хүбүүн хоёрой инаг дурые татаһан басаган Виктошиие баледэй артистка Лариса Сучкова түрүүшынхеэ наадажа туршаа.

Хуушан Москвагай гудамжануудай нэгэндэ хүхэ ногоон ургамалай тэгэн дунда шулуун гэрхэн тобойно. Үсэгэлдэр хада һургуулиин һурагша байһан Люба басаган эндэ хүгшэн эжытээ һанаа амархан ажаһуудаг һэн. Нэгэтэ Люба гудамжада танилсаһан Вера гэжэ басагые хайрлаһандаа гэртээ асарба. Юундэ хайрлааб гэхэдэ, тэрэнь үхибүү гаргаха ябаһан аад, орохо газаргүй байшоо.

Үдхэн һөөг модон соохи гэрэй амгалан байдал дүүрэбэ. Нарай үхибүүн бии болоно, амар заяа үзүүлхэеэ болибо. Түрэһэн эхэньшье тэрэнһээ хашаржа тэрьелшоо...

Бүхы байһан бэеэрээ искусствада дурлажа, тэрэндээ үнэн сэхээр алба хэжэ байһан хүн тухай **«Голос»** гэжэ фильм хөөрэнэ. Тэндэ бидэ фильмын буулгагдажа, режиссер, сценарист, операторнуудай хүдэлжэ байхые харанабди. Тиигэбэшье актеройнь хүдэлмэреэр үлүүсэ һонирхохомнай элитэ.

Картинын гол герой болохо бэлигтэй залуу киноактриса Юлия Мартыновагай хуби заяан харагшадай сэдьхэлэй хүбшэргэй хүдэлгэхэл байха.

Узбек режиссер Учкун Назаров СССР-эй 60 жэлэй ойдо зорюулан, **«Роща памяти»** гэжэ фильм найруулаа юм. Ори ганса хүбүүгээ дайнда мордохуулһан үбгэжөөл — фильмын гол герой мүн. Станци дээрэ хэдыхэн минутын туршада зогсоһон солдадуудтай эшелон хаража, тэдэниие үдэшэжэ, элдэб юумэ бодомжолжо байхадаа, үндэр наһан болошоһон хайратай үбгэжөөл тэрэ ехэ үйлэ хэрэгтэ өөрыгөө хабаатайшье шэнгеэр һанан баясана.

Совет Грузиин 60 жэлэй ойдо **«Для любителей решать кроссворды»** гэжэ детектив зорюулагдаһан байна. Ажалаар залан хүмүүжүүлдэг газарта болоһон хүхэ ехэ нангшалдаанай үедэ аюултай хоёр зэмэтэн тэрьедэжэ гараад, дээрэ дээрэһээнь зэмэтэ ябадалнуудые гаргана.

Армян литературын үндэһэ һуури табигшадай нэгэн Ованес Туманян баян хүндэ зарсаар үгтэһэн Гикор гэжэ хүбүүнэй үйтайхан хуби заяан тухай рассказуудайнгаа нэгэн соо хөөрөө бэлэй. Тэрэ рассказаарнь һая тиимэл нэрэтэй фильм олоной үзэмжэдэ дурадхагдаһан байна.

Арбан наһатай һурагша Альберт Гулинян Гикорой ролиие жэгтэй үнэншэмөөр гүйсэдхэжэ шадаһаниинь һайшаалтай. Баян наймаашанай рольдо Армен Джигарханян наадана.

Дээрэ бидэ совет фильмүүдэй дээжэнүүдые дурдабабди. Мүнөө хариин оронуудай фильмүүдһээ январь соо харуулагдахаар түсэблэгдэһэн хэдэн фильм нэрлэе. Румыниин **«Шантаж»**, Югославиин **«Люби, люби, но не теряй головы»**, ГДР, Венгриин **«Серьезные игры»**, ГДР-эй — **«Аста, мой ангелочек»**, Франциин **«Инспектор Разиня»**, Англиин — **«Зеркало треснуло»**, **«Арабские приключения»** гэхэ мэтэ олоной анхаралда табигдана.

В. ПАВЛОВА,
кинофикациин управлениин ахамад редактор.

ХИЛЫН · ТАСС · АПН · СААНАҺАА

ДАЙНАЙ АЮУЛЫЕ ЗАЙСУУЛАН САРАХАҺАА ШУХАЛА ЗОРИЛГО БАЙХАГҮЙ

Американ политическэ шэнжэлэгшэ Дж. Кингсбери-Смидэй асуудалнуудта КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Ю. В. Андроповой үгэһэн харюунууд уласхоорондын олонинтын болон хэблэлэй гол анхаралда байна. Тус документые толилхо зуураа эб найрамдал аршалан хамгаалха ба бэхижүүлхэ талаар эрид шиидэнхэй байһанаа СССР үшөө дахин харуулба, буу зэбсэг бүтээлгые үргэдхэлгэдэ ба дай жүрөөдэлгые һүжэреэлгэдэ бэшэ, харин эб найрамдал бэхижүүлгэдэ ба арадуудай хоорондохи хани барисаае бэхижүүлгэдэ өөһэдынгөө хубитые оруулхыень США-е уряалба гээд олонитэдэ мэдээсэлнүүдые дамжуулдаг органууд онсолон тэмдэглэнэ. «Ядерна дайнай улам ургажа байгаа аюулые зайсуулан сарахаһаа, ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээлгые болюулхаһаа шухала зорилго уласхоорондын политикада үгы» гээд Ю. В. Андроповой американ политическэ шэнжэлэгшын асуудалнуудта үгэһэн харюуһаа абтаһан үгэнүүдые гадаадын хэблэл толилно.

Буу зэбсэг үрдилдэн бүтээлгые хизаарлаха, шахардуу байдалые һуларуулха талаар бэелүүлдэг хараа шугамаа Советскэ Союз үшөө дахин батадхаба гээд «Нойес дойчланд» (ГДР) бэшэнэ. Эдэ зорилгонуудые түйлахын тула СССР-эй эб найрамдалта гадаадын политическэ үүсхэлнүүд тодорхой ба гүнзэгы удха шанартай юм. Тэдэнь хадаа адли тэгшэ байдалай ба адли аюулгүй байдалай гол ёһонууд дээрэ зэбсэгтэ хэрэгсэлнүүдые хороохо талаар үнэн зүб ба тааруу хэлсээнүүдые түйлаха зам нээдэг юм. Хэрбээ энэ бүтэмжэтэй хараа шугамдань США-гай һайнаар харюусаа һаань, энэнь 1983 оние бүхы хүн түрэлтэндэ һайн жэл болгохо һэн.

«Дайнай аюул — манай хамтын дайсан» гэһэн гаршаг доро Чехословакиин «Руде право» иигэжэ бэшэнэ: «Совет хүнүүдтэ, американецуудта, түби дэлхэйн бүхы арадуудта хамтын нэгэл дайсан бии юм—дайнай аюул ба тэрэниие һүжэрөөдэг бүхы юумэн. Буу зэбсэг хуряаха хэлсээнүүдтэ хэзээ хэзээнэйхиһээ харюусалгатайгаар хандаха хэрэгтэй. Гэбэшье буу зэбсэг хизаарлаха талаар Советскэ Союзай шэнэ шухала дурадхалнуудые оруулжа байхада, Женевэдэ, Венэдэ боложо байһан хөөрэлдөөнүүдтэ, Мадридтахи уулзалга дээрэ США-гай баримталдаг хараа шугамынь хадаа Вашингтон үнэн сэхэ хэлсээнүүдые хэхые оролдоһон янза гаргана, харин үнэн дээрээ буу зэбсэг бүтээхэ хараа шугамые үргэлжэлүүлнэ».

Совет-американ харилсаануудые һайжаруулхын, хоёр ороной хоорондо баталагдаһан али алиндань ашатай түһатай договорнууд болон хэлсээнүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө Советскэ Союз тэмсэнэ гээд «Нью-Йорк таймс» бэшэнэ.

Балтиморто хэблэгдэн гарадаг «Ньюс американ» газетэ американ политическэ шэнжэлэгшын асуудалнуудта Ю. В. Андроповой үгэһэн харюугай текстые толилхо зуураа «буу зэбсэг хуряалгаар хэлсээнүүдтэ амжалта түйлажа болохо гэжэ Москва этигэнэ» гээд тэмдэглэнэ.

АХА ДҮҮ АРАДАЙ ИЛАЛТАТА АЛХАМУУД

ГАВАНА. Январиин 1-дэ Кубын баатар габьяата арад национальна һайндэрөө — Сүлөөрэлгын үдэрые тэмдэглэбэ. 24 жэлэй саада тээ Америкын империализмаар дэмжэгдэдэг Батистын, шэрүүн шанга засаг захиргаание патриодууд унагаагаа һэн.

Үнгэрһэн 24 жэл нэтэрүү шанга ажалай, тэмсэлэй ба асари ехэ түйлалтануудай жэлнүүд байгаа. Кубын Коммунис партиин II съездын шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар дүүргэхэ зуураа эрхэ сүлөөтэ олтирогой арад социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай, нэн түрүүн Советскэ Союзай бүхы талын туһаламжаар арадай ажахые хүгжөөхэ ба хүн зоной һуудал байдалые һайжаруулха талаар тон ехэ амжалтануудые түйлаа. СССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойн туг доро үнгэрһэн жэлдэ эрхэ сүлөөтэ олтирог дээрэ социалис общество байгуулгада Кубын арад габшагай ажалаараа шэнэ шухала хубитаяа оруулаа гээд нютагай хэблэл тэмдэглэнэ.

ПАП АГЕНСТВЫН МЭДЭЭСЭЛ

ВАРШАВА. ПАП агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, В. Ярузельскиин түрүүлэлгэ доро Национальна аршалан абаралгын сэрэгэй соведэй заседани болобо. Сэрэгэй соведэй түрүүлэгшын 1981 оной декабрийн 13-да хэлэһэн үгэ дотор тодорхойлогдоһон зорилгонуудай үндэһөөр Национальна аршалан абаралгын сэрэгэй соведэй ажал ябуулгын дүнгүүд согсологдоо. Сэрэгэй байдал болюулха үедэ соведэй ажал ябуулгын шэглэлнүүд хараалагдаһан байна.

Хүшэр хүндэ 1982 ондо социалис гүрэнөө хамгаалхын, бэхижүүлхын, мүн орон доторхи байдалые удаа дараалан гуримшуулан һайжаруулхын тула шухала эрхэ байдал байгуулхын аша туһада эдэбхитэй ажал ябуулһан бүхы хүнүүдтэ гүнзэгы сэдьхэлээ талархажа байһанаа совет мэдүүлээ.

ЛИВАНАЙ-ИЗРАИЛИИН ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД ЭХИЛБЭ

БЕЙРУТ. Ливанай-израилиин хөөрэлдөөнүүд декабриин 28-да Бейрудай урда хубидахи Хальде гэжэ нютагта эхилбэ. США-гай делегаци тэрээндэ хабаадана.

ООН-ой Аюулгүйн Соведэй 508-дахи, 509-дэхи тогтоолнуудтай зохилдуулан, Израилиин эзэрхэг түримхэй сэрэгүүдые Ливанһаа дары түргөөр гаргаха эрилтэ эдэ хөөрэлдөөнүүдые хэхые зүбшөөхэдөө, Ливанай тала табиһан байна.

* * *

БЕЙРУТ. США-гай делегациин хабаадалгатайгаар Ливанай ба Израилиин хоорондохи хөөрэлдөөнүүдэй хоёрдохи шата декабриин 30-да Израилиин Кирьят-Шмона хотодо эхилбэ. ООН-ой Аюулгүйн Соведэй зохихо тогтоолнуудаар хараалагдаһанай ёһоор, Израилиин эзэрхэг түримхэй сэрэгүүдые оронһоо дары түргөөр гаргаха эрилтэтэйгээр Ливанай тала хандаһан байна. Гэбэшье Ливандахи байдалые «гуримшуулха» шухала байһан тухай билдагуушиа ябадал гаргажа, Вашингтоноор һайшаан дэмжэгдэһэн Тель-Авив хараа шэглэлээ улам хархис шэрүүн болгохые һанаашална. Тиигэжэ Ливанай бэеэ дааһан байдалда, газар дайдынь бүрин бүтэн байлгада уршаг түбэг татаһан сепаратна «эбэй договор» баталхые тэрэ Ливанда баадхана.

ЭТИГЭЛ НАЙДАЛАА АЛДАНА

НЬЮ-ЙОРК. Ороноо экономическа хүшэр хүндэ байдалда оруулһан США-гай президент Р. Рейгандэ хүн зон этигэл найдалаа баража байна. 1980 ондо болоһон һунгалтын үедэ дииилэнхи олонхи хүнүүдэй дэмжэһэншье штадуудта иимэ байдал тохёолдонхой. «Деймон реджистер» газетын үнгэрһэн нийтын һанамжын асуултануудай баримта мэдээнүүдэй ёһоор, Айова штадай хүн зоной 52 проценть Рейганиие президентын тушаалда хоёрдохёо һунгагдаха ушарые эрид буруушааһан байгаа. Хэрбээ президентын ээлжээтэ һунгалтын мүнөө болоо гээшэ һаань, Айовада Сагаан байшангай толгойлогшо урагшагүйдэхэ байгаа гээд ЮПИ агентствын асуултын дүнгүүд элирхэйлнэ.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛГЭ

ЭТИГЭЛ НАЙДАБАРИТАЙГААР ЕРЭЭДҮЙ ТЭЭШЭ…

Бүхы хүн түрэлтэн шэнэ 1983 ондо оробо. Хэдэн зуун жэлэй ёһо заншалаар шэнэ жэлэй баярые бүхы дэлхэйн хүн зон үнгэрһэн жэлэй үрэ дүнгүүдые согсолно, этигэл найдабаритайгаар ерээдүй тээшэ харана гээшэ. Үнгэрһэн 1982 он Советскэ Союзай арадуудта «КПСС-эй XXVI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ талаар зохёон байгуулхы хүдэлмэриин жэл байба. Энэ хадаа Совет Социалис Республикануудай Союзай байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойн жэл, тэрэнние байгуулгын социалис хүгжэлтэйн ганцахан ехэ алхам хэрдэ байба, харин бүхэдэлхэйн түүхын дабшалгада хэгдэһэн түйлай ехэ хубилалтануудай нэгэн болоно. Алдарта энэ ойе тэмдэглэлгэ хадаа совет социализмын асари ехэ түйлалтануудые харуулһан, ленинскэ национальна политикын, СССР-эй бүхы арадуудай эбдэршэгүй ханин нүхэсэл ба аха дүүгэй илан мандаһанай эли тодо демонстраци болоо.

Капиталис оронуудта 1982 он дэлхэйн экономическа кризисэй улам ехээр гүнзэгырһэн асараа. Бельгидэ хүдэлмэри хэжэ шадаха хүнүүдэйнь 15 шахуу процент. Англи ба Ирландида — 14 шахуу, Голландида—11, Холбоото Штадуудта—11 процент ажал хэхэ аргагүй болонхой. Капиталис бүхы оронуудта, эгээл доогуур үгтэһэн тусхай мэдээсэлэй ёһоор, ажалгүй хүнүүдэй тоо 30 миллионһоо холо халинхай. Дэлхэйн капиталис гол 24 гүрэние нэгэдүүлдэг экономическа харилсаа холбооной ба хүгжэлтын организациин мэнэ һаяхан толилогдоһон элидхэл дотор 1983 ондо дурсагдагша кризисые һуларуулха ямаршье найдабари үгы гэжэ онсолон тэмдэглэгдэнэ. Эдэ оронуудта хүдэлмэригүй хүнүүдэй тоо 35 миллионһоо халиха байна.

Баруун оронуудта дай жүрөөдэһэн бүлэгүүдэй харата ябуулгануудаа эдэбхижүүлһэн дээрэһээ 1982 ондо уласхоорондын байдал улам шахардуу шанга болоjo, бүхы дэлхэйн арадуудта һайшаалтай юумэ асараагүй. Тиигэжэ ангиин талаар социализмда дурагүйтэлгэ ушар байдалые зүбөөр ойлгохо ябадалые заримдаа түрихэеэ забдана. Империализмын эзэрхэг түримхэй хүсэнүүд шахардуу шанга байдалаа һуларуулха политикада хохидол ушаруулха. гүрэнүүд болон арадуудые хоорондонь эбгүй, сэрэгэй тулалдаатай болгохо һэдэлгэеэ үргэлжэлүүлһэн байха юм.

Иимэ эрхэ байдалда эб найрамдал тогтоохо өөрынгөө хэлбэришэгүй хүсэл эрмэлзэл тухай, ядерна дайнай аюулда эсэргүү эрид шанга тэмсэл ябуулхаар бэлэн, буу зэбсэг ехээр бүтээн гаргаха ябадалые хизаарлахын түлөө тэмсэжэ байһан тухайгаа Советскэ Союз үшөө дахин эрид шанга мэдүүлгэ хээ. Энэ тэмсэлдэ совет хүнүүд гансаардангi бэшэ, дэлхэйн эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүд бидэнтэй хамта гээшэ. Энэ ушар байдал үшөө дахин ямар юумээр гэршэлэн харуулагдааб гэхэдэ, СССР-эй Верховно Соведэй ба КПСС-эй ЦК-гай «Дэлхэйн парламентнуудта, правительствануудта, политическэ партинууд болон арадуудта» хандаһан хандалгань, СССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойдо зорюулагдан Москвада үнгэрэгдэһэн баярай суглаан дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Ю. В. Андроповой хэһэн элидхэл бүхы дэлхэй дээрэ түйлай ехээр һайшаан дэмжэгдэһэн байна. Бата бэхи эб найрамдалай түлөө, буу зэбсэг ехээр бүтээн гаргалгые болюулхын түлөө, шахардуу шанга байдалые һуларуулхын түлөө Советскэ Союзай бэелүүлжэ байһан тэмсэлэй үргэн программые дэлхэйн арадууд уласхоорондын айхабтар ехэ удха шанартай эдэ документнүүд дотор эли тодоор харана.

Багашье, ехэшье, хизаарлагдаһаншье, хамагай хамаадалгатайшье ядерна дай хэжэ огто болохогүй гэжэ нүхэр Ю. В. Андроповой хэһэн шууд сэхэ мэдүүлгэ бүхы дэлхэйдэ соностожо, дэлхэйн олонитэ тэрэниие халуунаар амаршалһан байха юм. Шэнэ дай һүжэрөөгшэдые зогсоохоһоо ондоо шухала зорилгонууд мүнөө үгы гээшэ.

Хүн түрэлтэндэ аймшагтай ямар ехэ аюулай тохёолдожо магад байһаниие иимэ нэгэ баримта гэршэлхэ байна. Мэргэжэлтэдэй тооложо гаргаһанай ёһоор, мүнөө бүтээн гаргагдаад байһан ядерна буу зэбсэгүүдэй нөөсөөр дэлхэй дээрэ бии байһан бүхы амиды юумые оло дахин үгы хэжэ болохо. Энээн дээрэһээ абажа харахада, буу зэбсэгүүдые саашадаа бүтээхэ гээшэ яаха аргагүй буруу ябадал болоно. Тиимэ ушар байдалай тохёолдоод байхада, НАТО-гай эзэрхэг түримхэй бүлэглэлэй талаар өөһэдынгөө союзнигуудтай хамта Рейганэй захиргаан ядерна зэбсэгүүдээ улам олошоруулжал байна.

Ядерна дайнай аюулые зайсуулхын түлөө улам үргэдэжэ байһан тэмсэлдэ шэнэ, 1983 он онсо һуури эзэлнэ. Гэбэшье США ба НАТО-гай түсэбүүдтэй зохилдуулан, дунда зэргын зайда буудагдаха ядерна шэнэ ракетэнүүдые Баруун Европын газар дээрэ тараан тодхолго энэ жэлдэ эхилхэ ёһотой. Хүн түрэлтэндэ айхабтар ехэ аюултай стратегическэ ядерна шэнэ зэ… оршуулгые бүтээн гаргаха, … хохо американ программа … бэелүүлэгдэжэ эхилхээр … хай. Эндэ тон мэргэн «Трай… хэлэй ракетэнүүдэй … даг онгосонуудые хангаха … локационно тухеэрэлгэнүүд… хагүй, абианһаа холо түр… түбп хоорондын бомбардир… бүтээхэ, тэрэшэлэн ядерна … хэлэй ракетэнүүдые … хэлэгдэжэ.

Хүн зондо үхэл асарха … гансаан ехэ гараха … лалтада харюу болгон, … ямаршье … рээтэй хамта ядерна зэбсэ… сые хорооглого хүргэхэ … сэ баталха арга зам … ветскэ Союз хүсэ шадала… залахаар болоо. Тэрэшэ… мээ. Нүхэр Ю. В. Андро… хэл дотор энэ талаар тон … эдэбхи үүсхэлнүүд табигд… оронуудта ушар байдал … дог хүнүүдээр һайшаан дэмж… стратегическэ … һомонуудайнгаа тоое гориг… роохо ба ядерна зэбсэгүүдые… хубилгаха хүдэлмэриине эгээл… заарлахаар бэлэн. Тэрэшэл… дөөнэй хэгдэжэ байха үедэ … стратегическэ зэбсэгүүдэй … болгохогүй гэжэ дурадхагдаа… хөөрэлдөөнэй ашатай түһат… гэсэхэ ябадалда нүлөө үзүү…

Европо түбидэ тохёолдо… аюулые ямар аргаар зайсу… асуудалда нүхэр Ю. В. … хэһэн элидхэл дотор эли … үгтэнхэй. Тэрэ аюулые зайс… лада Баруун Европодо амер… на хэдэн зуун ракетэ тара… ябадалые болюулха хэрэгт… Европодо дунда зэргын зай… даха ядерна бүхы түрэлэй … тараан тодхохо ябадалһаа ар… хэлсээн эгээл һайн шиидхэб… һэн. Теэд Холбоото Штаду… Советскэ Союзай зохисотой … халнуудые буруушаана. Энэ… гые усадхахые оролдон, … шэнэ үүсхэл гаргаа. Тодорхо… бэл, Англи ба Франци хоёр … тэтэйб, тэдые, нэгышье … Европодо үлөөхөөр бэлэмди… скэ Союз мэдүүлээ. Бүри т… хэлэбэл, Советскэ Союз хэдэ… кетэнүүдые, тэрэ тоодо бару… та «СС-20» гэжэ нэрлэгдэ… үеын шэнэ түхэлэй хэдэн ар… хороохо болоно. Энээнһээ … тэгшэ эрхэ байдалтайгаар … дохи Советскэ Союзда ба… оронуудта бии байһан ду… зайда буудагдаха ядерна … самоледуудай тоое хоёр … адляар хороохо тухай хэлс… гэһэн дурадхал Советскэ С… ланхай.

Эб найрамдалай ба шахар… байдалые һуларуулгын хэрэг… тэй дээрэ тоолодог бүхы хү… бүтэмжэтэй һайн совет эдэ… нуудые үргэнөөр һайшаа… Гэбэшье Вашингтоной, тэрэн… НАТО-гай бусад гол ороную… хаража үзэнгүйгөөр совет … халнуудые яаралтайгаар бу… ушар юу гэршэлнэб гэхэдэ, НАТО ядерна буу зэбсэгүүд… тушаа бодомжолношьегүй. … нүүдэй урагшагүй байһанд… Европын газар дээрэ еоһэды… тэнүүдые тараан тодхохын … шингтон хэлсээ баталалгые… гаар хойшо татахые сэхэ ор…

Эдэ бүгэдэ дээрэһээ элдэ… хёолдожо магад. Гараад ба… жэлдэ сэрэгэй аюул улам һ… болохо. Советскэ Союзай ба… бусад оронуудай һайшаалта… зоригжоһон дэлхэйн эб н… дуратай бүхы хүсэнүүд амга… да огто таарахагүй үйлэ … зайсуулхын тулада хамаг хү… хэдэн дахин элсүүлхээр б… сэрэгэй аюулта балмад ябу… хэхэ дуратайшуул тушаа хэ… һаа, нүхэр Андроповой хэ… дотор тэдэндэ иимэ шанг… хэгдээ: «Буу зэбсэг саашад… руулха программанууд Сов… ые ганцахан өөрын тала… хэхыень баалажа шадахагүй… талын иимэ бүдүүлиг бэер… дэнэр өөһэдынгөө зэбсэгүүдэй… системэнүүдые бүтээн гарг… рюусаха баатай болонобди: «… тэнь — өөрын адлирхуу р… лын зайда табигдаха амери… ракетэдэнь — мүнөө түрша… һан өөрын холын хараагай … кетээр».

Зүгөөр Советскэ Союз … хэрэгүүдые яашье зүбшөөх… Тэдэнние зайсуулхын тулад… хамаг юумэ хуу хэнэ. Эб н… дуратай манай хараа шуга… эсэргүү уласхоорондын үргэн… лөөндэ хабаадагшад халуунаа…

Г. Ш…

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Туйлаһандаа түшэглэн, шэнэ амжалтануудта зорихо» — түрүү бэшэг. Гектар бүхэнэй үрэжэл дээшэлүүлхэ. «Үндэр баян ургасын эшэ үндэһэн табигдана» — шалгалтын материал. ТАСС-ай һүүлэй шэнэ һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда. Улаан тугта хүртэгшэд. «Ашаг үрэ дээшэлүүлхэ зорилготойгоор» —Ю. Коркиной хөөрөөн. «Зүгын тоһоной түлөө» — Б. Доржиевтай хөөрэлдөөн. Толилгдоогүй бэшэгэй мүрөөр. «Энэрхы зохидоор хандалгын хойноһоо...» — В. Лошаковой статья. «Заводто райкомой үдэр үнгэргэгдэбэ» — В. Парнауховай корреспонденци.

Гурбадахи хуудаһанда. «Серапионой поли» — Н. Кучумовай хөөрөөн. Эрдэм техникын һонин. ТАСС-ай мэдүүлгэ. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Ном — барилгашанай нүхэр» — Ф. Морозтой хөөрэлдөөн. Нютаг нютагай һонин. Театр. «Иимэ үгэнүүд бии юм...» — Я. Николаевай статья. «Советская культура» — долоон хоногто гурба дахин» — В. Ивашковскиин корреспонденци. «Үльгэр домогто ой соо» — П. Бурмакинай фото-мэдээсэл. Соносхолнууд, мэдээсэлнүүд.

САГАН УЛААРИЛ

Мүнөөдэр республика доторнай сэлмэжэ, бүрхэжэ байха. Байгал шадарай, түбэй районуудай зарим нютагуудта багаханаар саһан орохо. Баруун тээһээ секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. 12—17, хойто районуудта 26, Байгалай урда эрьеэр 5—10 градус хүйтэн байха.

Улаан-Үдэдэ саһан орохогүй. Һулаханаар һалхилха. 12—14 градус хүйтэн болохо.

Январиин 5—6-най үдэрнүүдтэ саһан орохогүй. Һулаханаар һалхилха. Һүнин-дөө 23—28, үдэртөө 13—18, зарим районуудта һүниндөө 34, үдэртөө 23 градус хүйтэн байха.

СЭНХИР ЭКРАН

ВТОРНИК, 4

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — Үхибүүдэй бэшэгүүдтэ харюу үгтэхэ. 10.40 —«Дом» — баримтата фильм. 11.10 — С. Михалков, «Коньки» — түбэй хүүгэдэй театрай фильм-зүжэг. 12.35 — Шэнэ һонин (12.40 хүрэтэр). 16.45— Шэнэ һонин. 17.05 — «Комсомол — миниин хуби заяан». Кинопрограмма. 17.50—«Алые погоны» — олон серитэй уран һайханай фильм (2 сери).

Улаан-Үдэ. 18.55 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа (буряадаар).

Москва. 19.25 — Мультфильм. 19.45—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — «Табан жэл. Хүнүүд ба хэрэгүүд». Социалис Ажалай хоёр дахин Герой академик Т. С. Мальцев, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй Курганска обкомой нэгэдэхи секретарь Ф. К. Князев дамжуулгада хабаадаха. 20.45 — А. П. Чеховэй «һамган» гэһэн рассказаар найруулагдаһан зүжэг. 22.00 — «Время». 22.35 — «Хүгжэм тухай хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэбди». 24.00—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 00.15 — Спортын һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 —Француз хэлэн. 13.30 — «Эди шэдигүй элэг наадан». 14.00 — Мультфильм. 14.15—«Качели» — уран һайханай… —П. Ершов. «Ко… РСФСР-эй арад… Табаков уншаха… һонин.

Улаан-Үдэ. 17.… холнууд. 17.10 … раха темэдэ ба… мүүд. 17.50 … теле-суглуулбари…

Москва. 13.55 … лэн».

Улаан-Үдэ. 19.… лометр зам» …

Москва. 19.45 … лай командануу… хэйн чемпионат… лон СССР-эй … команданууд. … 21.00 — «Амгал… багашуул». 22.00 … 22.35 — «И сно… олон серитэй … фильм (1-дэхи с…

Редактор Р. …

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная—2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат —2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, информации — 2-34-05, переводов—2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская —2-35-95, машинное бюро—2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография … ственного комитета Бурятской … делам издательств полиграфи… ной торговли
Н-03302 Заказ № 2. Индекс …